

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**Методичні рекомендації
до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 Економіка
освітньої програми «Логістика»**

Ужгород – 2023

Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітньої програми «Логістика»/О. Молнар., Н. Кирлик 2023. 59 с.

Розробники:

к.е.н., доц., завідувач кафедри економічної теорії Молнар О. С.

к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії Кирлик Н. Ю.

Рецензенти:

Сержанов В.В. - декан економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д.е.н., доцент;

Шуліко А.О. – заступник декана з навчально-методичної роботи, голова методичної ради економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., доцент.

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії ДВНЗ «УжНУ», протокол № 10 від 30.06.2023 р.

Схвалено Методичною комісією економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», протокол № 5 від 19.06.2023р.

ЗМІСТ

№ з/п	Стор.
Вступ.....	4
1. Організаційні підходи до написання кваліфікаційної роботи магістра.....	5
1.1. Загальні положення.....	5
1.2. Мета, завдання та етапи виконання кваліфікаційної роботи.....	5
1.3. Наукове керівництво процесом виконанням кваліфікаційної роботи магістра.....	9
1.4. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра.....	10
1.5. Складання плану кваліфікаційної роботи магістра	12
1.6. Вивчення і узагальнення літературних джерел з обраної тематики	13
2. Структурна побудова кваліфікаційної роботи.....	14
3. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	18
4. Підготовка до захисту і захист кваліфікаційної роботи.....	23
5. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.....	26
6. Рекомендовані джерела інформації.....	29
7. Додатки.....	35
Додаток А. Орієнтовна тематика до написання кваліфікаційних робіт магістра	36
Додаток Б. Зразок заяви на затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра.....	41
Додаток В. Заява про дотримання строків написання кваліфікаційної роботи магістра	42
Додаток Г Заява про дотримання етичних норм наукової діяльності та правил академічної доброчесності при написанні кваліфікаційної роботи магістра.....	43
Додаток Д Завдання на кваліфікаційну роботу магістра.....	44
Додаток Е Зразок титульної сторінки кваліфікаційної роботи магістра.....	46
Додаток Ж Зразок оформлення анотації.....	47
Додаток З Примірний зміст кваліфікаційної роботи магістра.....	48
Додаток Й Характеристика розділів кваліфікаційної роботи.....	49
Додаток К Приклад оформлення таблиць.....	50
Додаток Л Приклад оформлення рисунків.....	52
Додаток М Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.....	54

ВСТУП

У процесі виконання кваліфікаційних робіт перед студентами виникає низка організаційно-методичних завдань, зокрема обрання тематики дослідження, передусім з її адаптуванням до об'єкта проходження виробничої та переддипломної практики; розроблення індивідуального плану виконання дослідження; порядку представлення роботи на: відгук науковому керівнику, підпис завідувачу кафедри, захист у екзаменаційній комісії (ЕК).

З метою успішного виконання кваліфікаційної роботи необхідно також знати:

- як на основі вивчення практики діючих суб'єктів господарювання, огляду та узагальнення літературних джерел окреслити основні напрями розкриття тематики дослідження;

- яким чином, оцінюючи діяльність суб'єкта господарювання, виявити резерви підвищення ефективності його функціонування, розробити принципово нові шляхи удосконалення основних напрямів господарської діяльності підприємства (або поліпшити існуючі практики);

- за допомогою яких методів оцінити ефективність запропонованих нововведень та розрахувати значення очікуваних економічних результатів.

Метою розроблених методичних рекомендацій є надання допомоги студентам у вирішенні поставлених задач за змістом та порядком виконання кваліфікаційних робіт, а також висвітлення процедури захисту та критерії оцінювання роботи.

1. Організаційні підходи до написання кваліфікаційної роботи магістра

1.1. Загальні положення

Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи розроблені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітньої програми «Логістика» та викладачів, які здійснюють керівництво підготовкою, наданням консультацій та рецензуванням кваліфікаційних робіт магістра.

Метою рекомендацій є надання студентам необхідної методичної допомоги в організації раціональної та ефективної роботи по збору та узагальненню матеріалів, написанню, оформленню і захисту кваліфікаційної роботи. Рекомендації окреслюють мету та завдання кваліфікаційної роботи, поетапність її виконання, пропозиції і поради щодо вибору тематики дослідження, аналізу літературних джерел та інформаційних матеріалів, підходи до проведення самостійного дослідження і грамотності викладу матеріалу, вимоги щодо змісту, обсягу та оформлення роботи, підготовки її до захисту перед екзаменаційною комісією (ЕК).

1.2. Мета, завдання та етапи виконання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота на здобуття другого освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти є найважливішим етапом навчального процесу та підсумкової державної атестації студента, на підставі якої ЕК визначає відповідність знань випускника рівню кваліфікації «магістр» та його здатності до розв'язання складних соціально-економічних завдань, проблемних питань розвитку в умовах нових викликів і непередбачуваності ситуації, які виникають у процесі професійної діяльності або навчання у сфері економіки.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» виконується на завершальному етапі навчання студентів у вищому навчальному закладі, є комплексним самостійним науковим дослідженням, яке виконується студентами з використанням набутих теоретичних знань та практичних навичок, задіянням наукового мислення та творчого підходу під загальним керівництвом висококваліфікованих викладачів (наукових керівників).

Виконання кваліфікаційної роботи базується на матеріалах діючих суб'єктів господарювання з обов'язковим збором, обробкою та систематизацією інформаційних даних стосовно діяльності зазначеного суб'єкта. Публічний захист кваліфікаційної роботи перед ЕК завершує етап повної вищої освіти і є підставою для отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр». Функціональність кваліфікаційної роботи магістра полягає у виявленні рівня наукової кваліфікації випускника, його вмінні самостійно здійснювати науковий пошук, вирішувати конкретні наукові завдання у процесі професійної діяльності.

Метою кваліфікаційної роботи є систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих й інших завдань; набуття навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з тематикою проєкту; накопичення знань із профільних дисциплін, які студенти вивчали в університеті та отримували під час проходження практики в межах діючих суб'єктів господарювання.

Обрана тематика дослідження повинна бути актуальною, вказувати на наявність невирішених чи недостатньо обґрунтованих проблем у наукових джерелах, законодавстві, практичній діяльності організацій, установ, підприємств, державних органів, відповідати сучасному стану певних видів економічної діяльності та перспектив їх розвитку.

Проведене кваліфікаційне дослідження повинно базуватися на положеннях економічної теорії, мати елементи наукової новизни, з проявом творчого підходу і креативності. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

Представлена кваліфікаційна робота повинна висвітлювати актуальні питання обраної тематики з обґрунтуванням висновків і пропозицій відповідно до проведеного дослідження. Результати дослідження повинні засвідчувати отримання випускником економічних знань та набутих навичок проведення науково-дослідницької роботи.

Кваліфікаційна робота повинна відображати знання компонентів освітньо-професійної програми «Логістика», вміння щодо їх застосування у практичній та науково-дослідній роботі, вправно володіти підходами до узагальнення інформаційних матеріалів, літературних джерел, нормативно-правових документів, критичного оцінювання основних концепцій і методів дослідження причинно-наслідкових зв'язків у сфері економіки.

Кваліфікаційна робота магістра покликана забезпечити інтегральну (ІК), а також загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності передбачені освітньо-професійною програмою.

Інтегральна компетентність: Здатність визначати та розв'язувати складні спеціалізовані економічні задачі та проблеми у сфері логістики та підприємницьких структур, або у процесі навчання та досліджень, що передбачає застосування теорій та методів їх організації і функціонування та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК6.Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК7.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальних компетентностей:

СК1.Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2.Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК3.Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4.Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5.Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9.Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК10.Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

Основні завдання кваліфікаційної роботи полягають у:

- поглибленні та узагальненні теоретичних основ обраної тематики дослідження;
- формуванні цілісної системи науково-теоретичних та методичних знань з фундаментально-прикладних дисциплін щодо обраної тематики;
- здатності випускника здійснювати самостійне наукове дослідження із задіянням сучасних інноваційних методів та інструментарію;
- удосконаленні навичок самостійної роботи із нормативно-правовими й інструктивними документами, а також з науковими (літературними) джерелами;
- вмінні збирати, узагальнювати, аналізувати статистичний, практичний матеріал і давати оцінку результатам аналізу;
- проведенні комплексної діагностики стану (проблеми) обраної тематики дослідження;

- вмінні проведення економічної оцінки стану предмета дослідження, прогнозування його діяльності, застосування економіко-математичних методів і сучасних комп'ютерних та інформаційних систем;
- уміння логічного обґрунтування висновків, окреслення пропозицій і рекомендацій щодо покращення діяльності об'єкта дослідження;
- формуванні доповіді та ілюстративного матеріалу, що відображають основний зміст проведеного дослідження і поданих пропозицій автора;
- набутті навичок і вмінь стисло, коротко, переконливо та аргументовано розкривати основні положення кваліфікаційного дослідження, роботи власні висновки і окреслювати пропозиції під час публічного захисту.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи студент згідно кваліфікаційних вимог повинен проявити:

- теоретико-економічні знання з професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які охоплюють вирішення складних соціально-економічних завдань і проблемних ситуацій у сфері логістики;
- вміння щодо збору, узагальнення і оброблення інформаційних матеріалів відповідно до окресленої мети дослідження;
- вміння стосовно логічного обґрунтування висновків і окреслення пропозиції та рекомендацій із удосконалення управління досліджуваним суб'єктом господарювання;
- навички виявлення причинно-наслідкових зв'язків процесів та явищ у сфері логістики.

Кваліфікаційна робота магістра повинна характеризуватися логічною послідовністю викладу матеріалу дослідження, доказовою базою щодо достовірності зазначених матеріалів, аргументованістю і відповідністю вимогам написання кваліфікаційних робіт, а саме повинна окреслюватися:

- актуальністю тематики відповідно до сучасних імперативів господарювання в межах економічної системи;
- об'єктивністю дослідження щодо сучасного стану речей у сфері економіки;
- еволюційним (історичним) дослідженням розвитку досліджуваного суб'єкта господарювання;
- виокремленням наукової проблематики, об'єкта, предмета, мети, завдань та методів дослідження;
- комплексним підходом до оцінювання діяльності господарюючого суб'єкта;
- обґрунтуванням висновків, практичних пропозицій і рекомендацій;
- відповідністю вимогам щодо оформлення та написання наукових робіт;
- підходами щодо дотримання академічної доброчесності;
- своєчасністю виконання наукового дослідження;
- необхідним обсягом кваліфікаційної роботи магістра – 60-80 сторінок тексту на папері форматом А4;
- наявністю і відповідністю стандартним вимогам необхідної кількості використаних літературних джерел (не менше як 60 найменувань).

Автор-випускник несе відповідальність за вірогідність інформації, граматичні, стилістичні, редакційні компоненти й обґрунтованість прийнятих у кваліфікаційній роботі рішень.

Поетапність виконання кваліфікаційної роботи магістра:

1. Вибір теми і об'єкта дослідження, затвердження теми кваліфікаційної роботи.
2. Упорядкування інформаційних і літературних джерел, формування і узгодження плану кваліфікаційної роботи з науковим керівником.
3. Розроблення та затвердження завдання кваліфікаційної роботи магістра, складання календарного плану виконання.
4. Збір фактичного матеріалу у процесі переддипломної кваліфікаційної практики на діючому підприємстві (об'єкт дослідження).
5. Здійснення наукового дослідження, опрацювання інформаційних матеріалів, виклад результатів наукового пошуку із застосуванням комп'ютерних технологій.
6. Ознайомлення наукового керівника з результатами проведеного дослідження.
7. Усунення недоліків згідно із зауваженнями наукового керівника й остаточне оформлення кваліфікаційної роботи.
8. Подання завершеного кваліфікаційного дослідження на кафедру у встановлені строки у друкованому та електронному вигляді.
9. Підготовка відгуку наукового керівника про відповідність кваліфікаційного дослідження з його рекомендацією до захисту.
10. Відповідне рецензування кваліфікаційної роботи.
11. Публікація результатів дослідження у науковому виданні та/або апробація результатів у вигляді статті або тез доповідей на конференції.
12. Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі та допуск її до публічного захисту.
13. Публічний захист кваліфікаційної роботи магістра.

До публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра допускаються студенти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію за усіма компонентами освітньо-професійної програми «Логістики».

Кваліфікаційна робота магістра, яка не відповідає вимогам щодо написання наукових робіт, написана без дотримання затвердженого плану, не відображає фактичних матеріалів діючого суб'єкта господарювання, обґрунтованих висновків, пропозицій і рекомендацій, містить плагіат, не має відповідної рецензії, а також за підсумками виконання якої відсутня публікація результатів досліджень у науковому виданні та (або) апробація результатів у вигляді тез доповіді на конференції, не допускається до захисту.

1.3. Наукове керівництво процесом виконанням кваліфікаційної роботи магістра

З метою керівництва кваліфікаційною роботою за студентом закріплюється науковий керівник. Керівниками кваліфікаційних робіт магістрів призначаються професори, доценти та висококваліфіковані спеціалісти.

Обов'язки наукового керівника кваліфікаційної роботи магістра:

- консультування з питань вибору тематики дослідження відповідно до проходження переддипломної практики магістра;
- допомога у формуванні плану дослідження;
- погодження і видача студентові індивідуального завдання наукового дослідження із зазначенням термінів виконання кожного з розділів;
- пропонування спеціальної, нормативно-правової й економічної літератури та інформаційних джерел за обраною темою;
- перманентний процес консультування магістранта, а за необхідності організація консультацій в інших викладачів університету;
- контролювання процесу виконання магістрантом кваліфікаційної роботи, її якісного і своєчасного виконання, а також інформування завідувача кафедри про хід проведеної роботи;
- участь в обговоренні кафедрою проблемних питань виконання кваліфікаційної роботи і результатів її захисту;
- участь у роботі кафедральної комісії з попереднього захисту кваліфікаційних робіт;
- надання об'єктивного відгуку на кваліфікаційну роботу після її завершення.

Науковий керівник зобов'язаний допомогти студентові прийняти найбільш оптимальні і грамотні рішення, сприяти прояву творчого й креативного підходу до проведення наукового дослідження, самостійності його виконання, зважаючи на те, що керівник виконує консультативну і наставницьку функції, а не є співвиконавцем дослідження.

1.4. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра

Вибір теми є найвідповідальнішим етапом кваліфікаційного дослідження. Практика засвідчує, що правильно обрана тема наполовину забезпечує її успішне виконання.

В процесі вибору теми основними критеріями повинні бути:

- актуальність, новизна і перспективність;
- наявність теоретичної та фактичної інформації.

Обравши тему, студент повинен усвідомити сутність пропонованої ідеї, її новизну й актуальність, теоретичну важливість і практичну доцільність. Це значно полегшує оцінку й остаточне закріплення обраної теми.

Відмічаючи новизну ідеї (теми), не потрібно забувати відоме твердження, що не все нове є обов'язково прогресивним, так само, як і старе – консервативним. Таким чином, практично будь-яка актуальна науково-дослідна

тема може забезпечити виконання кваліфікаційної роботи. Все залежить від глибини і широти її розроблення і власного бачення дослідника (студента).

Оцінюючи практичну значущість обраної теми, слід знати, що вона залежить від характеру конкретного наукового дослідження.

Вибір теми кваліфікаційної роботи здійснюється усвідомлено і зважено, з урахуванням індивідуальних можливостей і інтересів студента, або ж є логічним продовженням попередніх наукових досліджень: курсових робіт, рефератів, повідомлень на наукових студентських семінарах, конференціях, проблемних розробок у сфері економіки ін. Тема кваліфікаційної роботи повинна відповідати схильностям і творчим можливостям дослідника. Вибір теми завершується до початку виробничої практики. Перелік тем кваліфікаційних робіт знаходиться на кафедрі, щорічно переглядається і затверджується на засіданні кафедри.

Тему кваліфікаційної роботи дослідник вибирає самостійно. При необхідності він може проконсультуватися з викладачем (обраним науковим керівником). Студент-випускник має право самостійно запропонувати власну тему, що не міститься в запропонованому переліку. Така тема розглядається і затверджується на засіданні кафедри. Аналогічними є вимоги при уточненні та зміні теми чи об'єкту кваліфікаційної роботи. Не дозволяється виконувати випускні роботи з однієї і тієї самої теми на базі одного й того самого об'єкту дослідження кільком студентам.

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітньої програми «Логістика» подана у Додатку А.

Після вибору студентом теми кваліфікаційної роботи потрібно її погодити з науковим керівником, який допоможе сформулювати план роботи і дає завдання стосовно виконання кваліфікаційної роботи, яке затверджується завідувачем кафедри. На основі завдання студент складає графік виконання кваліфікаційної роботи.

Після обрання теми кваліфікаційної роботи студент повинен написати заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій вказується назва теми та об'єкт дослідження (Додаток Б), заяву про дотримання строків написання кваліфікаційної роботи магістра (Додаток В) та заяву про дотримання етичних норм наукової діяльності та правил академічної доброчесності при написанні кваліфікаційної роботи магістра (Додаток Г).

Після затвердження теми кваліфікаційної роботи студент на основі отриманих у процесі навчання й науково-дослідної роботи знань та опрацювання певного кола законодавчих і нормативно-правових актів, підручників і наукової літератури самостійно формує план кваліфікаційної роботи та подає його на узгодження науковому керівнику. У процесі виконання кваліфікаційної роботи у план можуть вноситися окремі уточнення (за погодження з науковим керівником), що не впливають на структуру роботи та концептуальні основи її змістового навантаження.

На основі плану кваліфікаційної роботи науковий керівник разом зі студентом формують індивідуальне завдання на виконання кваліфікаційної

роботи та погоджують календарний графік її виконання. Завдання підписують науковий керівник і студент, затверджує завідувач кафедри.

Індивідуальне завдання є нормативним документом і суттєві відступи від зафіксованої в ньому структури кваліфікаційної роботи та графіка виконання її окремих етапів не допускаються.

З метою контролювання процесу виконання кваліфікаційного дослідження кафедра затверджує календарний графік підготовки роботи, який відображається в індивідуальному завданні згідно якого оцінюються обсяги та якість проведеного дослідження. Календарний графік підготовки та захисту кваліфікаційної роботи спрямований на забезпечення своєчасного і якісного виконання наукового дослідження.

Контроль за дотриманням здобувачем вищої освіти календарного графіка підготовки кваліфікаційної роботи покладається на наукового керівника.

Відповідальність за виконання затверджених планів підготовки кваліфікаційної роботи покладається на студентів-виконавців роботи.

Згідно з регламентом студент зобов'язаний подавати кваліфікаційну роботу науковому керівникові на перевірку частинами (розділами) у встановлені виданим йому завданням строки. Порушення студентом календарного графіка виконання кваліфікаційної роботи контролюється науковим керівником, який інформує завідувача кафедри.

Члени кафедри на засіданнях періодично розглядають хід виконання студентами кваліфікаційної роботи за інформацією наукових керівників та матеріалами перевірки керівництвом кафедри. На засідання кафедри можуть запрошуватись і студенти-здобувачі вищої освіти. Невиконання графіка та систематичне відхилення від регламенту може бути підставою для недопущення студента до захисту кваліфікаційної роботи або зниження оцінки за її виконання.

На період виконання кваліфікаційних робіт на кафедрі складається графік консультацій наукових керівників відповідно до якого забезпечується систематична співпраця студента і наукового керівника для успішного виконання кваліфікаційного дослідження.

Після написання кожного з розділів кваліфікаційної роботи згідно з поетапністю їх виконання за календарним планом студентові необхідно подати їх на перевірку науковому керівнику для ознайомлення. Систематичні консультації допомагають здобувачу вищої освіти у виборі економічних методів дослідження, контролю дотримання вимог щодо написання й оформлення наукових робіт, своєчасному внесенню коректив і усуненню недоліків. Зауваження і пропозиції, зроблені науковим керівником, усуваються студентом в обумовлені терміни. Оперативне і якісне виконання пропонуваніх науковим керівником змін щодо покращення результатів дослідження сприяє своєчасному поданню завершеної кваліфікаційної роботи за встановленим графіком кінцевого терміну та є запорукою успішного захисту магістра.

1.5. Складання плану кваліфікаційної роботи магістра

Розроблений план кваліфікаційної роботи магістра повинен формуватися в контексті обраної тематики дослідження, окреслювати сутність проблематики, мати чітку логічну побудову у взаємозумовленості з теоретичною, аналітичною та рекомендаційною частинами роботи. При складанні плану студент має дотримуватись затвердженої структури кваліфікаційної роботи.

Водночас зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати єдиним вимогам щодо написання наукових робіт за класичним варіантом, зокрема містити вступ, три розділи, кожен з яких поділяється на два-три параграфи, висновки до кожного розділу і загальні висновки. Назви розділів не повинні збігатися з назвою кваліфікаційної роботи магістра, а назви параграфів не повинні повторювати назви розділів.

При цьому необхідно виділити (Додаток 3):

- теоретико-методичну частину (сутнісне розуміння понятійно-категоріального апарату дослідження обраної тематики, виклад узагальнюючих матеріалів і власних думок автора);
- аналітичну частину, в якій здійснюється фінансово-економічний аналіз стану суб'єкта господарювання з поданням власних чітко сформульованих висновків за результатами оцінювання діяльності підприємства;
- оптимізаційно-прикладну (рекомендаційну) частину, в якій слід обґрунтувати пропозиції і рекомендації стосовно удосконалення і забезпечення ефективної діяльності господарюючого суб'єкта з окресленням напрямів його перспективної діяльності.

1.6. Вивчення і узагальнення літературних джерел з обраної тематики

Ознайомлення з літературою за темою кваліфікаційної роботи починається відразу після розробки ідеї, тобто задуму наукового дослідження, який знаходить своє відображення в темі й плані роботи. Така постановка справи допомагає цілеспрямовано здійснювати пошук літературних джерел за обраною темою і краще опрацювати матеріал, адже витoki основних питань проблеми майже завжди закладені в більш ранніх дослідженнях.

Як знайти потрібну літературу? Добре складений перелік навіть при побіжному знайомстві із заголовками джерел допомагає усвідомити обсяг потрібної інформації. Необхідно переглянути всі види джерел (передусім публікації за останні роки), зміст яких пов'язаний з темою кваліфікаційного дослідження. До них належать матеріали, надруковані в різних вітчизняних і зарубіжних виданнях, офіційні матеріали, статистична інформація.

Найважливіші книги та статті необхідно обов'язково прочитати в оригіналі. Вивчивши літературне джерело, відразу потрібно зробити його повний бібліографічний опис, щоб не втратити достовірність інформації.

Вивчаючи літературу, не намагайтеся тільки запозичити матеріал. Паралельно обдумайте знайдену інформацію. Цей процес має тривати

протягом усієї роботи над темою, тоді власні думки, які виникли в ході знайомства з чужими працями, стануть основою для отримання нового знання.

Зазвичай використовується не вся інформація, що міститься в певному джерелі, а тільки та, яка безпосередньо стосується теми кваліфікаційної роботи і тому найбільш цінна і корисна. Таким чином, критерієм оцінювання вивченого є можливість його практичного використання в роботі.

Працюючи над окремим розділом чи підрозділом потрібно взаємопов'язувати його із проблемою в цілому, і навпаки, розглядаючи проблему в широкому розумінні необхідно вміти виокремлювати її на частини, кожна з яких продумувати в деталях.

Можливо, частина отриманих даних виявиться непотрібною, дуже рідко вони використовуються повністю. Тому необхідним є ретельний відбір і оцінювання інформаційного матеріалу, передусім наукового.

Основними завданнями огляду літератури є:

- ознайомлення з матеріалами за темою кваліфікаційної роботи, їх узагальнення, відбір пріоритетних досліджень, основних фундаментальних праць, найсуттєвіших результатів;
- формулювання напрямів кваліфікаційної роботи, характеристика методу й основних розділів теоретичної та практичної частин роботи;
- отримання вихідного матеріалу для написання частини кваліфікаційної роботи, складання анотованого покажчика статей і книг за обраною темою.

Інформаційні дані статистичного характеру формуються за офіційними сайтами Інтернет-ресурсів, зокрема Державної служби статистики України - www.ukrstat.gov.ua ; [Головне управління статистики у Закарпатській області ukrstat.gov.ua http://uz.ukrstat.gov.ua.](http://uz.ukrstat.gov.ua)

Офіційні матеріали практичного характеру формуються на основі фінансово-економічної звітності досліджуваних суб'єктів господарювання.

Зібраний статистичний (цифровий) матеріал повинен оброблятися з використанням економіко-математичних і статистичних методів і моделей і формуватися у вигляді таблиць, схематичних, графічних зображень і діаграм.

Незалежно від обраного напряму дослідження обов'язковим є накопичення статистичної та звітної інформації, щонайменше за 4-5 попередніх років.

Опрацьовані інформаційні матеріали включаються до списку використаних джерел.

2. Структурна побудова кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота подається до захисту у зброшурованому вигляді у твердій палітурці.

Рекомендована структура кваліфікаційної роботи має такий вигляд:

- Титульний аркуш.
- Анотація українською та однією з іноземних мов (англійською, німецькою або французькою).
- Зміст (план роботи із зазначенням сторінок).

- Перелік умовних позначень (за необхідності).
- Вступ.
- Основна частина (після кожного з розділів основної частини виділяються висновки до розділу).
- Висновки.
- Список використаних джерел.
- Додатки (табличні матеріали, схематичні і графічні розробки, діаграми, звітність підприємств).

Титульний аркуш роботи є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і повинен містити усі реквізити й підписи, передбачені формою. Зразок заповнення титульного аркуша подається в Додатку Е.

Анотація українською та однією з іноземних мов (англійською, німецькою або французькою). Анотація повинна містити: прізвище та ініціали автора; тему кваліфікаційної роботи (напівжирним шрифтом); освітньо-кваліфікаційний рівень, шифр спеціальності; ключові слова (від 5 до 15 слів у називному відмінку), стислий зміст роботи та одержаних результатів дослідження (50-100 слів), опис обсягу кваліфікаційної роботи із зазначенням кількості сторінок, рисунків, таблиць, літературних джерел та додатків (Додаток Ж).

Зміст містить перелік основних розділів і підрозділів кваліфікаційної роботи (вступ, розділи та параграфи, висновки, список використаних джерел, додатки) з посиланням на номер сторінки, з якої починається висвітлення матеріалу розділу чи підрозділу. Назви розділів і підрозділів повинні дослівно відповідати заголовкам тексту. Скорочувати чи подавати їх в іншому формулюванні, послідовності порівняно із заголовками в тексті не можна.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів наводиться, якщо в роботі використовується специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи, позначення і т.п. Перелік подають у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Його слід друкувати двома колонками, в яких зліва за алфавітом наводять скорочення, а справа – їх детальну розшифровку.

Якщо у кваліфікаційній роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і т.п. повторюються менше як три рази, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ розкриває сутність і стан вивченості проблеми, обґрунтування необхідності проведення дослідження, доцільності роботи для економіки країни, регіону, підприємства. У вступі обґрунтовується актуальність теми, розкривається науково-прикладне значення її розробки, чітко формулюється мета і завдання, об'єкт і предмет, методи та інформаційна база дослідження.

Загальна характеристика кваліфікаційної роботи подана в рекомендованій нижче послідовності:

Вступ розкриває сутність і стан вивченості проблеми, обґрунтування необхідності проведення дослідження, доцільності роботи для економіки країни, регіону, підприємства. У вступі обґрунтовується актуальність теми,

розкривається наукове та прикладне значення її розробки, чітко формулюється мета і завдання, об'єкт і предмет, методи та інформаційну базу дослідження. Розглянемо основні частини вступу більш детально.

Актуальність теми – обов'язкова вимога до будь-якої кваліфікаційної роботи. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми, з чого й випливає актуальність теми.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Від обґрунтування наукової проблеми логічно перейти до формулювання *мети дослідження*, а також зазначення *конкретних завдань*, які будуть вирішуватися відповідно до визначеної мети окреслюючи сферу наукового пошуку, досліджувану у кваліфікаційній роботі.

Обов'язковим елементом вступу є визначення об'єкта і предмета дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єкт* – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення (підприємство або організація, на основі даних якого виконується дипломна робота). *Предмет* – проблема (коло питань), які досліджуються в роботі на прикладі об'єкта дослідження. Предмет міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження. Подають перелік застосованих економічних методів і прийомів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Зазначені методи повинні окреслюватися в контексті їх застосування у процесі викладу матеріалу відмічаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Таке пояснення дасть можливість пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Інформаційна база дослідження. Дається коротка характеристика використаних джерел отримання інформації (офіційних, наукових, літературних, бібліографічних тощо).

Наукова новизна. Аргументовано, коротко та чітко окреслюються наукові положення, які виносяться на захист, із зазначенням відмінностей одержаних результатів від відомих раніше та ступінь новизни одержаних результатів (вперше одержано (якщо такі результати є), удосконалено, дістало подальший розвиток). Для формулювання наукової новизни рекомендується користуватися наступними зворотами: «уточнено...», «узагальнено...», «доповнено...», «набуло подальшого розвитку...». Потрібно детально показати й оцінити, яке значення мають ці наукові положення з огляду розвитку наукових знань для розв'язання наукового завдання або певної наукової проблеми.

Публікації та апробація результатів. Наводиться інформація про публікацію результатів наукових досліджень студентів-магістрантів у межах виконання кваліфікаційної роботи. Вказується, у яких наукових публікаціях, тез доповіді на конференціях оприлюднені результати дослідження.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Вказується інформація, з яких структурних елементів складається кваліфікаційна робота і розкривається коротко їх зміст.

Отже, вступ є найбільш відповідальною частиною кваліфікаційної роботи, оскільки містить всі необхідні кваліфікаційні характеристики.

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Кожний розділ починається з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати короткий опис питання та обґрунтування застосованих методів дослідження. У кінці кожного розділу подають висновки із стислим викладенням наведених наукових і практичних результатів.

Зміст розділів основної частини повинен відповідати темі роботи і повністю її розкривати. Студенту необхідно в трьох розділах роботи стисло, логічно та аргументовано викладати матеріал відповідно до встановлених вимог.

Найбільш прийнятною є структура роботи, що передбачає 3 розділи.

Перший розділ, як правило, присвячується дослідженню теоретичних основ теми, де висвітлюються фундаментальні положення економічної науки в цій галузі знань і розглядаються такі питання (оформлені у вигляді підрозділів чи параграфів): теоретичний огляд та аналіз досліджуваних питань; місце проблеми, яка вивчається, у системі економіки, взаємозв'язок елементів системи, вплив предмету дослідження на стан економіки; концепція предмету дослідження, тощо.

На основі аналізу теоретичних підходів та узагальнення різних точок зору, дипломник повинен висловити і обґрунтувати власне бачення, або ж висловити власну оригінальну точку зору.

В другому розділі (аналітичному) на основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів необхідно: відобразити техніко-економічну характеристику об'єкта дослідження та сучасний стан вирішення досліджуваної проблеми на конкретному підприємстві **не менше, як за останні 3-5 років**; виявити динаміку відповідних показників, що характеризують стан економіки в цілому, в галузі, регіоні, ситуацію на підприємстві з проблем, що розглядаються; визначити вплив різних чинників на досліджувані процеси та встановити причини недоліків; оцінити невикористані можливості підприємства щодо вдосконалення управління відповідними процесами; сформулювати висновки щодо можливих заходів, спрямованих на вирішення проблемних питань.

Матеріали цього розділу повинні базуватися на ретельному вивченні чинного законодавства, інструкцій й інших нормативних матеріалів, на комплексному і глибокому аналізі статистичного і фактичного матеріалу, зібраного в процесі переддипломної практики.

Третій розділ (оптимізаційно-рекомендаційний) повинен присвячуватися питанням удосконалення предмету дослідження відповідно до умов функціонування суб'єкта господарювання. Завдання, які потрібно вирішити, такі:

- огляд напрямів удосконалення предмету дослідження стосовно об'єкта вивчення;
- оптимізація предмету дослідження або кількох його найзначніших елементів, у тому числі з використанням математичних методів та моделей;
- використання можливостей обчислювальної техніки для удосконалення окремих аспектів предмету дослідження;
- розрахунок економічної ефективності пропозицій студента в частині удосконалення діяльності об'єкта дослідження з кола проблем, що вивчаються, стосовно до умов функціонування суб'єктів ринку в Україні.

Висновки. Оформлення висновків повинно бути обґрунтованим, чітким і лаконічним. Висуваючи ті чи інші пропозиції, необхідно відзначити їх ефективність. У висновках підводиться підсумок дослідження, необхідно чітко та послідовно (у тезисній формі), викласти основні узагальнення результатів проведених досліджень, не перевантажуючи цифровими даними й іншими другорядними матеріалами. Вказати у якій мірі вирішені завдання та досягнута мета випускної роботи, що були сформульована у вступі.

Інформація, представлена у текстовій, табличній, графічній формі або у вигляді форм первинної статистичної звітності, проміжні математичні доведення тощо, які не увійшли до складу основної частини, але яку студент вважає за доречне вмістити у випускну роботу, виносяться у додатки.

Характеристика розділів кваліфікаційної роботи наводиться у Додатку Й.

Стиль викладу матеріалу у кваліфікаційній роботі має бути науково строгим та стриманим, коректним у полеміці. При побудові речень бажано використання дієслів, що стоять у неозначено-особовій формі, наприклад: "Доцільно запропонувати...", але не: "Я пропоную...".

3. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра

Текстова частина кваліфікаційної роботи магістра виконується шляхом комп'ютерного набору згідно ДСТУ 3008-95. Друк тексту здійснюється з одного боку аркуша білого паперу формату А-4 (210x297мм) через півтора міжрядкових інтервалів (до 30 рядків на сторінці), шрифтом Times New Roman (кегель 14).

Відступи (береги) у тексті мають бути таких розмірів: ліворуч – 30 мм, праворуч – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Абзацний відступ – 12,5 мм. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти. Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ», друкують великими літерами симетрично до тексту (по центру). Кожну з цих структурних частин кваліфікаційної роботи треба починати з нової сторінки. При цьому, заголовки

підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3 інтервалам (два рядки при міжрядковому інтервалі 1,5).

До основного обсягу кваліфікаційної роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів кваліфікаційної роботи підлягають суцільній нумерації.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок кваліфікаційної роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини кваліфікаційної роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Матеріал кваліфікаційної роботи потрібно викладати коротко, логічно, уникати повторів і відхилень від теми, довгих пояснень. Мова кваліфікаційної роботи – державна, стиль науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок. Пряме переписування у роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим.

Термінологія і визначення показників повинні бути єдиними і відповідати стандартам, а при їх відсутності – загальноприйнятим нормам у науковій літературі. Необхідно також дотримуватись відповідності назв у тексті, на схемах і рисунках. Скорочення слів, як правило, не допускається, за винятком загальновідомих аббревіатур. При використанні специфічних аббревіатур, зумовлених темою кваліфікаційної роботи, треба спочатку написати слово або групу слів повністю, а в дужках подати аббревіатуру, яка далі

застосовуватиметься по тексту. Якщо специфічні абрєвіатури зустрічаються в роботі часто, то їх слід винести у перелік умовних скорочень на початку роботи.

Для обґрунтування окремих положень та висновків у кваліфікаційній роботі можуть використовуватись цитати (Додаток М) з літературних джерел і виписки з нормативних документів. Під цитатою розуміється дослівний уривок з будь-якого джерела, взятий у лапки, з обов'язковим посиланням на джерело. Поряд з цитуванням у роботі з метою економії тексту допускається переказ, тобто не дослівне наведення думок з аналізованого твору. Переказ не береться у лапки. При цитуванні й переказі матеріалу треба обов'язково робити посилання на джерело шляхом відмітки у квадратних дужках номера джерела та сторінки, з якої взято цитату чи зроблено переказ, наприклад [2, с.15] (у тексті кваліфікаційної роботи на всі схеми, формули, таблиці й додатки має бути посилання на джерело). Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити вірогідність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Ілюстрації¹. Графічне зображення, яке додатково пояснює або доповнює текст, називається ілюстрацією. Ілюстрації кваліфікаційної роботи повинні мати найменування й номер (Додаток Л). Номер і назва йде за словом "Рис". Нумерація рисунків складається з двох арабських цифр, перша з яких позначає номер розділу, а друга – порядковий номер ілюстрації в межах розділу. Приклад:

Рис. 1.1. Поетапність забезпечення ефективності функціонування суб'єкта господарювання [2, с.5]

Будь-який рисунок має містити посилання на джерело, на основі якого він був створений. Якщо ілюстрація взята з літератури без авторських змін, посилання вказується у квадратних дужках після назви. Якщо ілюстрація складена автором на основі використання кількох джерел, то відповідно робиться посилання на це у наступному рядку після назви. Приклад: Джерело: складено автором на основі [14].

У тому місці, де викладається текст, пов'язаний з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис.3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Якщо ілюстрація потребує розташування на альбомному форматі сторінки і займає всю її площу, виконують поворот рисунка на 90° проти годинникової стрілки разом із назвою, зберігаючи основні параметри сторінки (поля, нумерацію сторінок).

Діаграми можуть виконуватися у чорно-білому або кольоровому форматі. При цьому слід мати на увазі, що в роздрукованому вигляді рисунки та діаграми повинні добре розпізнаватись, для цього може виникати потреба

¹ Оформлення формул, ілюстрацій і таблиць. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/files/Вимоги%20до%20оформлення%20формул,%20ілюстрацій,%20таблиць.pdf>

відокремлення окремих однорідних значень із застосуванням графічного штрихування. Для всіх підписів використовують шрифт Times New Roman, легенду розміщують знизу.

Діаграми та легенди не беруть у рамки. Обов'язково позначають всі параметри діаграми та виводять на рисунок всі значення та позначення (одиниці виміру) за точками та осями діаграм.

Таблиці². Для компактності, наочності та порівняння цифровий матеріал доцільно подавати у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту жирним шрифтом. Слово «Таблиця» розміщують справа над назвою. Нумерація таблиць складається з двох арабських цифр, перша з яких вказує на номер розділу, друга – порядковий номер таблиці в межах розділу.

Приклад оформлення таблиць подано у Додатку К.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини.

Таблиця, як правило, містить назви і номери граф, назви рядків і цифровий матеріал, що розміщується на перетині граф і рядків. Якщо показники таблиці мають єдину одиницю виміру, то її можна винести над таблицею трохи нижче заголовка з правого боку. Цифри в графах повинні бути записані так, щоб розряди чисел збігалися (одиниці під одиницями, десятки під десятками... мільйони під мільйонами і т.д.). При відсутності цифр в окремих клітинках таблиці замість них проставляється риска.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл.1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див.табл. 1.2».

Після кожної таблиці повинно бути зазначене джерело, яке використовувалося при побудові таблиці. Посилання на дані робляться одразу під таблицею. Якщо таблиця складена автором на основі використання декількох джерел, то відповідно робиться посилання на це.

Приклад: Джерело: складено (сформовано, узагальнено) автором на основі джерела [25]

Якщо таблиця містить статистичні показники та певні розрахунки, що були зроблені автором, то під таблицею ставиться посилання такого типу:

Приклад: Джерело: складено та розраховано автором на основі даних [2]

Формули. Посилання на формули у тексті кваліфікаційної роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках.

² Правила оформлення дипломної магістерської роботи. URL: <http://ivk.knute.edu.ua/docum/prav01.pdf>

Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (-), множення.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки.

Переліки (списки). Перерахування, при необхідності, можуть бути наведені всередині кваліфікаційної роботи, перед перерахуванням ставлять двокрапку. Перед кожною позицією перерахування варто ставити малу літеру українського алфавіту. Для подальшої деталізації перерахування варто використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації). Перерахування першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного відступу, другого рівня – із відступом щодо місця розташування перерахувань першого рівня. *До прикладу:*

- а) маркетингове дослідження;
- б) товарна цінова політика:
 - першого роду;
 - другого роду.

Список вирівнюють як і основний текст (абзаци, відступи).

Оформлення списку використаних джерел³

Пропонований стиль щодо оформлення списку використаних джерел – *MLA (Modern Language Association) style* – стиль цитування АСМ (Асоціація сучасних мов).

Стиль MLA є стилем оформлення наукових праць авторів, у тому числі цитувань інших авторів у тексті та оформлення бібліографічних описів у списку літератури.

Цей стиль є найбільш розповсюдженим при оформленні праць та при цитуванні джерел в області гуманітарних наук.

Був розроблений для використання в англійській філології, для дослідження інших сучасних мов або літератур, включаючи порівняльний аналіз, літературну критику, дослідження засобів масової інформації, культурології, суміжних дисциплін.

³ MLA (Modern Language Association) style – стиль цитування АСМ (Асоціація сучасних мов). URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/style/style_MLA.pdf

Цитату⁴ за стилем MLA можна оформити як внутрішньотекстове посилання у відповідному місці в тексті. При оформленні цитувань використовується так звана форма Author–Page⁵.

Додатки⁶ оформляються при занадто великому теоретичному або експериментальному обсязі матеріалу або бажанні автора навести допоміжний матеріал великого обсягу. У додатки зазвичай виносять різноманітні таблиці, графіки, копії справжніх документів, витяги з установчих документів, звітність, виробничі плани, тобто другорядні або додаткові матеріали, які можуть загрозувати текст основної частини. Додатки розміщують після списку використаних джерел у порядку їх згадування в тексті. Вони оформляються як продовження основної частини текстового документа.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер І, Є, І, Й, О, Ч, Ь, наприклад, Додаток А, Додаток Б. Один додаток позначається як додаток А. Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Таблиця А.1 – перша таблиця додатку А, рис. Б.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Б; формула (В.1) – перша формула додатка В.

4. Підготовка до захисту і захист кваліфікаційної роботи

Завершена і відповідним чином оформлена кваліфікаційна робота подається науковому керівникові, який після перегляду змісту, оформлення роботи, її перевірки на академічний плагіат та дотримання правил професійної доброчесності дає розгорнутий письмовий висновок, в якому відмічає актуальність теми, теоретичний рівень і практичне значення роботи, її новизну, а також недоліки роботи, дає рекомендацію до захисту та подає голові екзаменаційної комісії. У випадку негативного висновку керівника це питання

⁴ Кудінов І.О. Основи наукового цитування. URL: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-cituvannya.pdf>

⁵ Детальнішу інформацію можна знайти: MLA Handbook. 8th ed. The Modern Language Association, 2016. «Citing and referencing: MLA 8th.» Monash University. 4 Mar. 2019. <https://guides.lib.monash.edu/citing-referencing/mla8>. «The Complete Guide to MLA & Citations.» Citation Machine™ a Chegg service. 2019. URL: <http://www.citationmachine.net/mla/cite-a-website>.

⁶ Вимоги до написання магістерської роботи. URL: <https://ksp.pnu.edu.ua/вимоги-до-написання-магістерської-роботи/>

вноситься на розгляд засідання випускової кафедри за участю студента та наукового керівника. Ухвалу кафедри у вигляді витягу з протоколу засідання за підписом завідувача кафедри скеровують декану факультету.

Процедурі захисту кваліфікаційної роботи за рішенням випускової кафедри може передувати попередній її розгляд. Метою попереднього розгляду є експертиза відповідності рівня кваліфікаційної роботи встановленим вимогам, апробація доповіді студента, його готовність відповідати на можливі запитання членів екзаменаційної комісії (ЕК).

Під час розгляду кваліфікаційної роботи викладачі кафедри (члени комісії):

- вивчають структуру, зміст роботи, звертають увагу на її оформлення, відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт;
- заслуховують доповідь студента (з обов'язковим використанням ілюстративних матеріалів);
- визначають рівень професійної підготовки студента.

За результатами попереднього відкритого голосування більшістю голосів членів кафедри та присутніх наукових керівників приймається рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту на засіданні екзаменаційної комісії. (якщо кваліфікаційна робота виконана на відповідному науковому та професійному рівнях) чи недопуску (якщо робота не відповідає встановленим вимогам до кваліфікаційних робіт).

Після попереднього захисту кафедра вирішує питання щодо допуску студента до захисту кваліфікаційної роботи. Допущена до захисту робота реєструється на кафедрі, а потім передається на рецензію.

Рецензентами можуть бути члени професорсько-викладацького складу інших кафедр вишу, викладачі інших ВНЗ, а також провідні фахівці галузей та головні спеціалісти підприємств (установ, організацій, банків, страхових компаній), за матеріалами яких підготовлена кваліфікаційна робота. Список рецензентів кваліфікаційних робіт затверджується деканатом факультету.

Завдання рецензента – допомогти екзаменаційній комісії всебічно й об'єктивно оцінити кваліфікаційну роботу щодо її наукового та змістового рівня. Зовнішня рецензія повинна бути надрукована чи написана власноруч рецензентом, підписана ним, завірена печаткою організації, де працює рецензент, і подана на випускову кафедру не пізніше ніж за сім днів до офіційного захисту на засіданні екзаменаційної комісії. У письмовій рецензії відзначаються актуальність теми дослідження, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у кваліфікаційній роботі, якість проведеного дослідження, практичне значення результатів дослідження, зауваження щодо змісту та оформлення роботи; рецензент робить висновок та надає рекомендацію щодо захисту кваліфікаційної роботи та її оцінки.

У процесі підготовки кваліфікаційної роботи до захисту важливе значення слід приділяти ілюстративному матеріалу, в який включають найважливіші рисунки, схеми, таблиці, діаграми з тексту кваліфікаційної роботи з відповідними назвами, нумерацією та посиланнями (10-15

ілюстрацій). На титульному аркуші ілюстративного матеріалу слід вказати прізвище, ім'я, по батькові автора кваліфікаційної роботи, тему, об'єкт дослідження.

Також здобувач вищої освіти до захисту повинен підготувати із застосуванням програми Microsoft PowerPoint, Google Slides, Apple Keynote, Prezi і т.д. презентацію, в яку включають найважливіші рисунки, схеми, таблиці, діаграми з тексту кваліфікаційної роботи (не менше 10-15 ілюстрацій).

У процесі підготовки до захисту кваліфікаційної роботи студент має ознайомитись з відгуком наукового керівника, внутрішньою та зовнішньою рецензією, продумати відповіді по суті зроблених зауважень і підготувати статтю або тези доповіді на конференцію, що в цілому погодити з науковим керівником.

Наявність ілюстративного матеріалу та наукової статті або тез доповідей на конференцію по темі кваліфікаційної роботи магістра під час захисту кваліфікаційної роботи **обов'язкова**. Студенти, що не подали до захисту наглядні матеріали та наукову статтю або тези доповідей на конференцію до Наукового вісника студентських наукових робіт, за окремим рішенням ЕК знімаються із захисту.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться публічно у терміни, визначені наказом декана факультету, на відкритому засіданні екзаменаційної комісії. До захисту допускаються роботи, які відповідають вимогам цих методичних рекомендацій до підготовки кваліфікаційних робіт у вищих навчальних закладах.

Мета захисту – визначити рівень знань випускника з певної проблеми, ступінь володіння теоретичними та практичними питаннями з теми і рівень підготовленості магістра в цілому.

Захист кваліфікаційної роботи передбачає:

- заслуховування відгуку наукового керівника та рецензії;
- доповідь студента щодо змісту роботи;
- відповіді студента на запитання членів комісії та інших осіб, присутніх на захисті;
- відповіді студента з приводу зауважень, які зазначені у відгуку наукового керівника та рецензента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Доповідь студента (до 10 хв) повинна містити інформацію про зміст роботи (актуальність теми, мету і завдання, новизну та практичну цінність кваліфікаційної роботи, основні теоретичні положення, характеристику базового підприємства (об'єкту), стан проблем з теми дослідження і шляхів їх вирішення тощо). Головну увагу слід приділяти розробленим пропозиціям і висновкам.

Після завершення доповіді студент повинен коротко, але вичерпно, відповісти на запитання членів ЕК і присутніх у залі. На основі відгуку

наукового керівника, зовнішньої та внутрішньої рецензії, доповіді здобувача вищої освіти та його відповідей на поставлені запитання студенту виставляють диференційовану оцінку.

При отриманні незадовільної оцінки робота повинна бути допрацьована з урахуванням зауважень та вимог рецензента і допускається до повторного захисту не раніше ніж за шість місяців. Вдруге виконану роботу слід направити на рецензування разом з першим варіантом роботи з рецензією. Після захисту кваліфікаційних робіт голова ЕК оголошує рішення, яке пізніше оформляється наказом.

Магістерська кваліфікаційна робота до захисту не допускається, якщо:

- робота представлена науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, встановлених регламентом;
- структура та оформлення роботи не відповідає вимогам;
- в роботі відсутнє економічне обґрунтування запропонованих заходів;
- виявлений плагіат, який не усунуто у процесі роботи;
- робота не переплетена у тверду палітурку, недбало оформлена;
- відсутня публікація результатів досліджень у науковому виданні та (або) апробація результатів у вигляді тез на конференцію.

Обов'язковим є представлення остаточного варіанту кваліфікаційної роботи в електронному вигляді на кафедрі.

5. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Підсумкову, диференційовану за стобальною та чотирибальною шкалою оцінку захисту роботи визначає екзаменаційна комісія. Члени комісії можуть змінювати оцінку, виставлену рецензентом роботи. Рішення комісії є остаточним.

У процесі визначення підсумкової оцінки враховується ряд важливих показників якості кваліфікаційної роботи:

Змістовні аспекти роботи: актуальність обраної теми дослідження; спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням; широта і адекватність методологічного та діагностичного апарату; наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем; рівень обґрунтування запропонованих рішень; ступінь самостійності проведення дослідження; розвиненість мови викладу дослідження та його загальне оформлення.

Якість захисту роботи: уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; загальний рівень підготовки студента; володіння культурою презентації.

Основні умови одержання оцінки

Відмінно (90 – 100 балів). Кваліфікаційна робота є бездоганною в усіх відношеннях, містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі. Вимоги:

- актуальність теми та відповідність висвітленого в роботі матеріалу темі дослідження;
- теоретичний, методичний рівень роботи загалом та її практичне значення;
- базування аналітичної частини роботи на фактичних матеріалах діяльності підприємств, роботи установ та організацій;
- вміння автора глибоко дослідити практичні ситуації на конкретних прикладах, уникаючи висновків і пропозицій загального характеру;
- вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, застосовуючи сучасну економічну термінологію, уникаючи загальних слів, мовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, дослівного переписування літературних джерел не виправданого збільшення обсягів роботи коштом другорядних матеріалів;
- використання чинних законодавчо-нормативних актів, новітніх наукових публікацій, актуального статистичного матеріалу;
- творчий підхід виконавця роботи, наявність новаторських підходів до вирішення досліджуваної проблеми;
- наявність творчих здобутків у вигляді конкретних рекомендацій, пропозицій для усунення окремих недоліків у роботі підприємства (установи, організації);
- загальне оформлення роботи (відповідність вимогам щодо оформлення, обсягу роботи, акуратності та грамотності тощо);
- новизна має практичне значення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі.

Добре (75 – 89 балів). Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхнево проаналізовано літературні джерела, елементи новизни чітко не представлені, недостатньо використано інформаційні джерела підприємства (організації) на базі якого проводилося дослідження, мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Задовільно (60 – 74 балів). Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру, нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має характер запозичення, у розрахунковій частині переважають елементи описовості, інформаційні матеріали не завжди ілюструють висновки, пропозиції, що містяться в третьому розділі, недостатньо обґрунтовано, рецензія і відгук містять окремі зауваження, доповідь зроблена без використання презентації, не всі відповіді

на запитання членів ДЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення кваліфікаційної роботи.

Незадовільно (до 59 балів). Нечітко сформульована мета кваліфікаційної роботи та завдання дослідження. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних та закордонних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхнево або взагалі відсутній. Заходи, що пропонуються, не випливають з аналізу, мають декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведених у рекомендаціях. Відсутні матеріали презентації. Відповіді на запитання членів ДЕК неточні або неповні.

Кваліфікаційна робота після захисту передається в архів і зберігається протягом встановленого терміну з дня захисту. За необхідності кваліфікаційні роботи можуть бути надіслані до інших бібліотек, установ, закладів, організацій, підприємств на їхнє прохання для реалізації висновків і рекомендацій.

Рішення екзаменаційної комісії про остаточну оцінку захисту кваліфікаційної роботи приймається відкритим голосуванням (звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь у засіданні) на закритому засіданні екзаменаційної комісії та ґрунтується на рецензіях, відгуку наукового керівника, доповіді й відповідях студента в процесі захисту.

Таким чином, кваліфікаційна робота повинна передбачати розв'язання комплексного спеціалізованого завдання, практичної комплексної задачі або проблеми в економічній сфері, що потребує досліджень та/або інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті або в репозитарії закладу вищої освіти⁷.

Результати захисту кваліфікаційної роботи визначають оцінками „відмінно”, „добре”, „задовільно” та „незадовільно”.

Якщо студент не з'явився на засідання ЕК для захисту кваліфікаційної роботи, то в протоколі комісії зазначається, що він є не атестованим через неявку на засідання комісії.

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

⁷ Стандарт вищої освіти України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/051-ekonomika-M.pdf>

Основна література

1. Бондар Н.М. Економіка підприємства. К.: А.С.К., 2004. 400 с.
2. Грещак М. Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства: [навч. посібник]. К.: КНЕУ, 2001. 228 с.
3. Економіка підприємства: [підручник]. Львів: «Новий Світ-2000», 2004. 680 с.
4. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент: навч. посібник. К. : Знання, 2006. 366 с.
5. Клівець П. Г. Стратегія підприємства: навч. посіб. К. : Академвидав, 2007. 320 с.
6. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посібник. К. : Знання, КОО, 2000. 378 с.
7. Костенко Т. Д., Підгора Є. О., Рижиков В. С. та інш. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навч. посібник. видання 2-ге перероблене та доповнене. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 400 с.
8. Крикавський Є. В. Логістика. Для економістів: підручник. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. 448 с.
9. Круш П. В., Поліщук С. В. Оцінка бізнесу. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 264 с.
10. Ларіна Р.Р., Череп О.Г., Грішин І.Ю., Ілаєва А.О. Моделі і методи логістичного управління суб'єктами господарювання й економікою регіону: монографія. Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2011. 234 с.
11. Лозовицький Д. С. Контролінг: [навч. посіб.]. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 240 с.
12. Малярець Л. М., Матвієнко-Біляєва Г. Л. Формалізація задач у контролінгу логістичної діяльності підприємства: монографія. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2010. 227 с.
13. Мізюк Б. М. Стратегічне управління : навч. посібник. 2-ге вид., переробл. і доп. Львів : Магнолія Плюс, 2006. 392 с.
14. Міщенко А. П. Стратегічне управління: навч. посібник. К. : ЦНЛ, 2004. 336 с.
15. Організаційна поведінка: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. /Л. М. Савчук, Н Ю. Бутенко, А. М. Власова. К.: КНЕУ. 2001. 249 с.
16. Палеха Ю.І. Ключі до успіху, або організаційна та управлінська культури: навч. посібник. К.: Вид. Європейського університету. 2002 337 с.
17. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: Монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. 302 с.
18. Петрович Й.М., Будіщева І.О., Устінова І.Г. Економіка виробничого підприємства: [навч. посібник]. К.: Т-во «Знання», 2001. 405 с.
19. Поліщук Н. В. Інтеграція цілей логістики і контролінгу в ієрархії цілей менеджменту//Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2001. №416. С. 319-323.
20. Портер, М. Стратегія конкуренції: пер. с англ. А. Олійник, Р. Спільський.

- К.: Основа, 1997. 392 с.
21. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 390 с.
 22. Соціологія культури: навч. посіб./О.М. Семашко, В.М. Пічі, О.І. Погорілий [та ін.]. К.: Л. 2002.
 23. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник]/ Нац. ун-т „Львівська політехніка”. 3-е вид. доповн. і перероб. Л.: 2007. 384 с.
 24. Ткачова А.В., Загорна Т.О. Управління логістичною діяльністю промислових підприємств: монографія. Донецьк: Видавництво «Ноулідж» (донецьке відділення), 2012. 260 с.
 25. Управління людськими ресурсами: філософські засади/[Навч. посібник під ред. д.ф.н. проф. В.Г. Воронкової]. К.: ВД “Професіонал”, 2006. 576 с.
 26. Федонін О. С., Репіна О. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: Навч. посібник. Вид. 2-ге, без змін. К.: КНЕУ. 2006. 316 с.
 27. Хміль Ф.І. Основи менеджменту. Підручник. Київ: "Академвидав", 2003. 608 с.
 28. Хоронжий А.Г. Основи соціального управління: Навч. посіб. Л.: Магнолія Плюс. 2006. 220 с.
 29. Цигилик М. Внутрішній економічний механізм підприємств: Навч. посібник. Івано-Франківськ, 2000. 104 с.
 30. Шершньова З. Є., Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 1999. 384 с.
 31. Шершньова З. Є. Стратегічне управління. Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2004. 699 с.

Допоміжна література

1. Захарчин Г.М. Вплив господарського менталітету на формування й розвиток корпоративної культури//Вісник Національного університету "Львівська політехніка" "Проблеми економіки та управління". 2007. № 582. С. 203-209.
2. Захарчин Г.М. Інноваційна культура в інноваційній системі підприємства//Науковий журнал "Культура народів Причорномор'я". Кримський науковий центр Національної академії наук. 2008. № 125. С. 19-21.
3. Захарчин Г.М. Інформаційне забезпечення процесу формування організаційної культури на підприємстві//Актуальні проблеми економіки. 2009 р. №10(100). С. 212-219.
4. Зінь Е. А., Турченко М. О. Планування діяльності підприємства : [підручник]. К. : ВД "Професіонал", 2004. 320 с.
5. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. 2-ге вид. вип.. і доп. К.: "Академвидав", 2007. 464 с.
6. Кулініч І.О. Психологія управління: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 292 с.
7. Мних Є.В. Сучасний економічний аналіз: питання методології та

- організації//Бухгалтерський облік і аудит. 2006. №1. С. 55-61.
8. Носков В., Кальянов А., Єфросиніна О. Психологічні детермінанти корпоративної культури//Соціальна психологія, № 3(17), 2006. С. 76-88.
 9. Орбан-Лембрик Л.Є. Основи психології управління: Монографія/ОрбанЛембрик Л.Є. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 426 с.
 - 10.Піратовський Г.Л. Економічна культура як об'єкт наукових досліджень // Актуальні проблеми економіки. 2008. №12(90). С. 27-32. 133.
 - 11.Погорелов Ю.С. Інформаційні технології в оцінці та моделюванні розвитку підприємства//Актуальні проблеми економіки. 2008. №10(88). С.173-179.
 - 12.Рєпіна І.М. “Бізнес – культура”: системний аналіз нематеріального активу підприємства//Вісник Хмельницького національного університету. Том 2, Економічні науки, №6, 2008. С. 81-85.
 - 13.Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства. Практикум : [навч. посібник]. К. : Кондор, 2004. 266 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Грабовецький, Б. Є. Економічний аналіз : навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2013. 85 с. URL : <http://hrabovecky.vk.vntu.edu.ua/file/dcc a722eb5be70aed019619b8182306c.pdf>
2. Грицуленко С.І. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посіб. [для студ. напр. підгот. 6.030504 «Економіка підприємства» ден. та заочн. форм навч.]. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. 99 с. URL : [file:///C:/Users/Олег/Downloads/Потенціал%20і%20розвиток%20підприємства_%20навчальний%20посібник.%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Олег/Downloads/Потенціал%20і%20розвиток%20підприємства_%20навчальний%20посібник.%20(2).pdf)
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Економіка підприємства : підручник/під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с. URL : <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%21%20підручник%20ЕП%20ПТБ.pdf>
5. Економіка підприємства/Е. І. Цибульська; Нар. укр. акад. [каф. економіки підприємства]. Х. : Вид-во НУА, 2011. 384 с. URL : metod_obespechenie/Cibulskaaya/Upravlenie_potencialom_Posobie.pdf
6. Інноваційний розвиток підприємства [текст]: навч.посіб./ Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. ФОП Швець В.М., 2018. 348с. URL : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream.pdf>
7. Касьянова Н.В., Солоха Д.В., Морева В.В., Белякова О.В., Балакай О.Б. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник. Донецьк: Вид-во Цифрова типографія, 2012. 257 с. URL : <http://ea.donntu.org:8080/jspui/bitstream/123456789/18071/1/потенциал%20підручник%202012.pdf>
8. Класифікація видів економічної діяльності. NACE (Rev. 2) ДК 009:2010. Класифікатор чинний з 01.01.2012 р. згідно з Наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 530 від 29.11.2010) URL: http://www.ubc.ua/Links/codes_ua2.html (<http://kved.ukrstat.gov.ua/>)

9. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Романко О.П. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика: Монографія; за заг. ред. д.е.н., проф. Кузьміна О.Є. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2011. 180 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/92533113.pdf>
10. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с. URL : http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/Konkurentospromozhnist_pva_Lupak__Vasilciv.pdf
11. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Наказ Міністерства економіки України , 19.01.2006, № 14. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03&title=MetodichniRekomendatsiiSchodoViiavlenniaOznakNeplatospromozhnost>
12. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 156 с. URL : <http://ep3.nuwm.edu.ua/6961/1/ЕКОНОМІЧНИЙ%20АНАЛІЗ%281%29.pdf>
13. Москалюк В. Є. Планування діяльності підприємства URL : <http://nashaucheba.ru/>
14. Охріменко В. М., Леонт'єва Ю.Ю. Планування і контроль на підприємстві. Конспект лекцій URL : <http://eprints.kname.edu.ua/>
15. Підручники з економіки підприємства. Електронна бібліотека підручників. URL : <https://www.studik.dp.ua/uk/pidruchniki-z-ekonomiki-pidpriyemstva-elektronna-biblioteka-pidruchnikiv/>
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. №996-XIV. редакція від 01.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
17. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15.05.2003р. №755-XV, ред. від 12.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Закон України від z0336-13 Редакція від 10.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
19. Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 08.07.2008р. №2157 XIV. Редакція від 10.06.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
20. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999р. №1045-XIV. Редакція від 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14>,
21. Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012р. №4618-VI редакція від 01. 01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>

22. Резнік С.М., Мастерна О.О. Система контролю на підприємстві URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2012_38/12rsmeae.pdf
23. Тимошенко В. М. Планування діяльності підприємства. Конспект лекцій URL : <http://eprints.kname.edu.ua/>
24. Колодка Я.В. Особливості та оптимізація логістичних систем підприємств сільськогосподарської галузі// Інноваційна економіка 2'2014[51]. С. 131-136.
25. Кальченко А.Г. Формування систем логістики. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/1234/Kalchenko.pdf?sequence=1>
26. Рябова Т. А. Роль іміджу у забезпеченні ринкового успіху підприємства. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/109.pdf
27. Узагальнені показники інноваційної діяльності та інноваційного потенціалу підприємств. URL: https://pidru4niki.com/1595021057668/statistika/uzagalneni_pokazniki_innovatsiynoi_diyalnosti_innovatsiynogo_potentsialu_pidpriyemstv
28. Економічне управління: суть та підходи до визначення. URL: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/article/view/101129>
29. Богацька Н. М. Особливості оцінки конкурентоспроможності підприємства. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/75.pdf
30. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. №322-VIII. Редакція від 31.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
31. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995р. №108/95-ВР. редакція від 15.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
32. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-IV, редакція від 27.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
33. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (з урахуванням останніх змін в редакції станом на 26.10. 2011р.)
34. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI. Редакція від 27.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
35. Кодекс України з процедур банкрутства від 29.12.2019. № 2597-VIII редакція від 12.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика до написання кваліфікаційних робіт магістра з фахового спрямування «Логістика»

1. Маркетингові та логістичні концепції в стратегічному управлінні підприємством.
2. Логістика як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства.
3. Логістика та інноваційна стратегія розвитку підприємства.
4. Логістичні концепції в управлінні підприємством в умовах ринкової економіки.
5. Розробка логістичної стратегії розвитку підприємства.
6. Проектування логістичної системи підприємства.
7. Планування логістичної діяльності підприємства.
8. Планування і прогнозування розвитку логістичних систем.
9. Планування бюджету логістичної системи підприємства.
10. Планування розвитку логістичної інфраструктури підприємства.
11. Планування розвитку інвестиційного потенціалу підприємства на засадах логістики.
12. Планування потреби у ресурсах для забезпечення ефективного функціонування логістичних систем.
13. Оперативне управління логістичними процесами підприємства.
14. Оперативне управління логістичною інфраструктурою підприємства.
15. Оперативне управління транспортно-складською діяльністю підприємства.
16. Оперативне управління матеріальними потоками на підприємстві.
17. Оперативне управління сервісними потоками на підприємстві.
18. Підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства на засадах логістики.
19. Механізм підвищення ефективності праці логістичного персоналу підприємства.
20. Механізм обґрунтування логістичних рішень на підприємствах паливно-енергетичного комплексу.
21. Механізм обґрунтування логістичних рішень в дистрибуційних мережах
22. Удосконалення матеріально-технічного забезпечення підприємства на принципах логістики.
23. Удосконалення логістичного забезпечення конкурентного потенціалу підприємства.
24. Удосконалення логістичної інфраструктури підприємства.

25. Удосконалення інформаційного забезпечення логістичної діяльності на підприємстві.
26. Удосконалення системи підвищення кваліфікації логістичного персоналу підприємства.
27. Удосконалення системи мотивації праці логістичного персоналу підприємства.
28. Удосконалення системи контролю і моніторингу логістичних процесів на підприємстві.
29. Удосконалення системи логістичного контролінгу на підприємстві.
30. Удосконалення системи координації основних логістичних процесів на підприємстві.
31. Удосконалення системи оперативного управління базовими функціями логістики на підприємстві.
32. Удосконалення системи оперативного управління транспортно-складськими процесами на підприємстві.
33. Управління конфліктами при організації логістичної діяльності на підприємстві.
34. Управління логістичними ризиками на підприємстві.
35. Удосконалення взаємодії служби логістики із суміжними структурними підрозділами підприємства.
36. Удосконалення системи управління логістичними процесами на підприємстві.
37. Удосконалення організації і технології транспортно-складського процесу на підприємстві.
38. Удосконалення організації постачальницько-збутової діяльності на підприємстві.
39. Удосконалення комерційної роботи підприємства на засадах логістики.
40. Удосконалення інформаційного забезпечення комерційного банку на засадах логістики
41. Оперативне та поточне планування логістичних потоків.
42. Інтегроване управління матеріальними потоками в процесі збуту готової продукції
43. Інтегроване управління матеріальними потоками в процесі виробництва
44. Організація антикризового управління та забезпечення стійкості логістичної.
45. Організація ділових контактів з іншими підприємствами та зовнішнім середовищем в процесі створення логістичного ланцюга товарного руху.
46. Управління інтегрованим ланцюгом постачання товарів.
47. Управління інтегрованим ланцюгом постачання запчастин.

48. Удосконалення логістичної діяльності на підприємстві.
49. Удосконалення роботи служби логістики на підприємстві.
50. Управління витратами і фінансовими потоками в логістичній системі.
51. Удосконалення інформаційного забезпечення логістичної діяльності підприємства.
52. Розробка комплексної оцінки ефективності логістичної діяльності організації.
53. Розробка стратегії логістичного обслуговування споживачів.
54. Розробка системи забезпечення якості логістичного обслуговування замовлень споживачів на основі міжнародних стандартів ISO 9000:2000.
55. Розробка комплексу методів управління запасами продукції в компанії.
56. Розробка комплексу рекомендацій для експедиторських компаній з виконання функцій логістичного провайдера.
57. Підвищення ефективності транспортно-складської діяльності на підприємстві.
58. Розробка системи управління витратами в ланцюгу постачання.
59. Узгодження інтересів та управління конфліктами в логістичній системі.
60. Економічний механізм узгодження інтересів в ланцюгу постачання.
61. Розробка критеріїв оптимальної взаємодії суб'єктів підприємницької діяльності в логістичному ланцюгу.
62. Реорганізація логістичної системи підприємства.
63. Контроль логістичної діяльності на підприємстві.
64. Управління обіговими коштами підприємства на засадах логістики.
65. Формування інвестиційного пакету розвитку логістичної інфраструктури.
66. Удосконалення інвестиційного забезпечення логістичної діяльності підприємства.

Додаток Б
Зразок заяви на затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра

Завідувачу кафедри
 економічної теорії ДВНЗ «УжНУ»
 к.е.н., доценту
 Олександрю МОЛНАРУ
 здобувача другого (магістерського)
 рівня вищої освіти
 спеціальності 051 Економіка,
 освітньої програми «Логістика»

(повністю прізвище, ім'я, по батькові)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи магістра

(назва теми)

за матеріалами _____

*(юридична повна назва підприємства, організації, установи
 на матеріалах якого виконуватиметься робота)*

___ «__» _____ 20__ року _____ (_____)
 (Особистий підпис) (Прізвище та ініціали)

Додаток В

Заява про дотримання строків написання кваліфікаційної роботи магістра

Я, _____, студент(ка) спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Логістика» економічного факультету ДВНЗ «УжНУ» заявляю, що в процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра на тему:

«_____»

будуть дотримані строки написання та подачі основних розділів роботи на кафедру:

1. Погодження плану кваліфікаційної роботи з науковим керівником.
2. Представлення розділу 1 дослідження.
3. Представлення розділу 2 дослідження.
4. Представлення розділу 3 дослідження.
5. Представлення роботи до попереднього захисту.

Я ознайомлений (на) з чинними вимогами щодо виконання та захисту кваліфікаційної роботи магістра, відповідно до яких недотримання передбаченого графіку є підставою для недопуску студента до публічного захисту роботи.

«__» _____ 20__ року _____ (_____)
(Особистий підпис) (Прізвище та ініціали)

Додаток Г

Заява

про дотримання етичних норм наукової діяльності та правил академічної доброчесності при написанні кваліфікаційної роботи магістра

Я, _____, студент(ка) спеціальності 051 Економіка, освітньої програми «Логістика» заявляю, що в процесі виконання кваліфікаційної роботи на тему: «_____», будуть дотримані правила професійної етики, які не дозволяють наявності плагіату, фальсифікації даних та хибного цитування при написанні випускних кваліфікаційних робіт.

Я ознайомлений(на) з чинним Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет», відповідно до якого порушення етичних норм наукової діяльності та правил академічної доброчесності є підставою для притягнення до відповідальності.

Я даю згоду на експертну та/або технічну перевірку моєї кваліфікаційної роботи за вище зазначеною темою, щодо виявлення елементів академічного плагіату.

«__» _____ 20__ року _____ (Особистий підпис) (_____) (Прізвище та ініціали)

Додаток Д

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
 «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
 Економічний факультет
 Кафедра економічної теорії
 спеціальність 051 Економіка освіти програма «Логістика»

«Затверджую»
 Завідувач кафедри
 к.е.н., доцент
 Олександр МОЛНАР

«__» _____ 202__ року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «__» __ 20__ р. №__

2. Термін виконання кваліфікаційної роботи «__» _____ 20__ року.

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань щодо розкриття досліджуваної тематики)

5. Перелік графічного матеріалу

Додаток Е
Зразок титульної сторінки кваліфікаційної роботи магістра

Реєстраційний номер: _____

Дата надходження «_____» _____ 202__ року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ „УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я , ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТА

ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

(на матеріалах _____)
(назва підприємства)

Спеціальність 051 Економіка
Освітня програма «Логістика»

Робота на здобуття освітнього ступеня магістра

Науковий керівник:
Прізвище, ім'я, по батькові
Науковий ступінь, вчене звання

Ужгород – 202__

Додаток Ж

Зразок оформлення анотації

АНОТАЦІЯ

Куць С. В. Дипломна робота магістра на тему: Маркетингові та логістичні концепції в стратегічному управлінні підприємством *(на матеріалах _____)*.

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікаційного рівня «магістр» зі спеціальності 051 Економіка освітньої програми «Логістика». – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 202_ . __с.

Ключові слова: маркетинг, стратегія, процес управління, оцінювання діяльності, маркетингові та логістичні концепції, стратегічне управління, підприємство.

У процесі дослідження висвітлено питання сутнісного розуміння маркетингових та логістичних концепцій у процесі стратегічного управління підприємством. Окреслено підходи до забезпечення ефективного функціонування підприємства в сучасних умовах трансформаційних змін і зовнішніх впливів. Подано загальну характеристику та здійснено аналіз господарської діяльності господарюючого суб'єкта. Обґрунтовано особливості формування маркетингової та логістичної стратегії управління на діючому підприємстві. На основі проведеного дослідження сформульовано основні напрями вдосконалення маркетингових та логістичних концепцій формування системи стратегічного управління підприємством. Отримані результати можуть бути використані для проекту удосконалення маркетингової та логістичної концепції побудови стратегії управління на досліджуваному та інших споріднених підприємствах.

Обсяг кваліфікаційної роботи - 76 сторінок, робота включає: 11 рисунків, 16 таблиць, 75 використаних літературних джерел та 9 додатків.

Додаток З

Примірний зміст кваліфікаційної роботи магістра

Тема :

Маркетингові та логістичні концепції в стратегічному управлінні підприємством*(на матеріалах _____)*

	ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МАРКЕТИНГОВО-ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	5
1.1.	Маркетингові та логістичні стратегії, сутність та значення в діяльності підприємства.....	5
1.2.	Аналіз чинників впливу на формування маркетингово-логістичної стратегії управління підприємством.....	9
1.3.	Маркетингово-логістичне планування, як основа ефективної діяльності підприємства	15
	Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2	АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВО-ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ НА (назва підприємства).....	22
2.1.	Характеристика діяльності підприємства та оцінювання її результатів.....	22
2.2.	Аналіз власної конкурентної позиції на ринку.....	28
2.3.	Формування маркетингово-логістичної стратегії управління підприємства в сучасних умовах господарювання.....	35
	Висновки до розділу 2.....	41
РОЗДІЛ 3	НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВО-ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ НА _____ (назва підприємства).....	43
3.1.	Проблеми та перспективи розвитку підприємства у сфері маркетингової логістики.....	43
3.2.	Напрями вдосконалення діяльності підприємства (назва підприємства).....	55
	Висновки до розділу 3.....	71
	ВИСНОВКИ.....	73
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
	ДОДАТКИ.....	81

Додаток Й

Характеристика розділів кваліфікаційної роботи

Розділи	Загальна характеристика розділу	Орієнтовна структура, зміст розділу	Обсяг арк.
теоретичний	Обґрунтовуються основні науково-теоретичні та методичні положення щодо обраної проблематики. Розділ повинен окреслювати проблемні питання дослідження, узагальнювати наукові підходи до трактування понять досліджуваної тематики, виокремлювати дискусійні та неvirішені аспекти обраної теми, виявляти власне ставлення до них, визначати оптимальні напрями їх вирішення. Передбачає огляд значної кількості літературних джерел з обов'язковим посиланням на них.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-теоретичні положення щодо теми роботи. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Еволюційні підходи до сутності досліджуваної проблеми. 1.2. Оцінювання сучасних концепцій (підходів до розгляду) досліджуваної проблеми. 1.3. Методичні підходи до дослідження тематики. Висновки до розділу 1. 	20
аналітичний	Автору необхідно показати економічні й аналітичні знання у сфері ведення господарської діяльності підприємства. Вміти застосовувати економічний аналіз з метою виявлення закономірностей і тенденцій розвитку економічних процесів, виявлення та оцінювання основних факторів впливу на забезпечення ефективного функціонування досліджуваного об'єкта. На основі проведеного аналізу діяльності підприємства, спеціальних економічних обстежень та застосовуваних економічних прийомів автор повинен виявити позитивні і негативні аспекти діяльності, встановити причинно-наслідкові зв'язки, оцінити можливості щодо реалізації мети підприємства.	<ol style="list-style-type: none"> 2. Аналіз діяльності об'єкта дослідження. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Характеристика об'єкта дослідження (історія розвитку об'єкта, статус за формою власності, характер робіт та послуг, що виконує, взаємозв'язок з іншими підприємствами чи організаціями, виробнича та управлінська структура, загальний аналіз сучасного стану). 2.2. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності об'єкта дослідження. 2.3. Факторний вплив на забезпечення ефективного господарювання підприємства. Висновки до розділу 2. 	20
оптимізаційно-прикладний	На основі проведеного дослідження автор повинен запропонувати підходи щодо удосконалення діяльності підприємства, досягнення окресленої мети (заходи з реалізації). Обґрунтувати, на основі окремих економічних розрахунків, оптимальну модель перспективного розвитку суб'єкта господарювання.	<ol style="list-style-type: none"> 3. Концептуальні підходи до удосконалення діяльності підприємства (вирішення проблеми). <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Напрями удосконалення діяльності об'єкта дослідження. 3.2. Очікувані наслідки втілення окреслених напрямів. Висновки до розділу 3. 	20

Додаток К
Приклад оформлення таблиць

Таблиця 1.1

**Підходи до теоретико-сутнісної характеристики визначення понять
„механізм”, „економічний механізм”**

Автор	Тлумачення поняття „механізм”	Визначальні ознаки
Економічна енциклопедія [35, с. 355]	Система, пристрій, спосіб, що визначає порядок певного виду діяльності	Система, спосіб
Економічний словник [52, с. 401]	Послідовність станів, процесів, які визначають собою які-небудь дії, явища; система, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності	Процеси, явища
О. Кендюхов [43, с. 33]	Система ланок, які перетворюють рух одних ланок на рух інших, з існуванням вхідної та вихідної ланки	Система ланок
<i>Тлумачення поняття „економічний механізм”</i>		
О. Веклич [13, с. 62]	Набір спонукальних інструментів (підойм), що керують економічною поведінкою суб'єктів господарювання, спрямовуючи їх на здійснення ресурсозберігаючих заходів	Інструменти
М. Хвесик, Л. Горбач, Ю. Кулаковський [107, с. 154].	Окреслення трьох типів інструментів, які формують економічний механізм, зокрема інструменти: спрямовані на дотримання вимог та здійснення певних заходів; які спонукають до здійснення захисних функцій; з підтримки виконавців під час проведення захисних дій	
І. Лукінов [64]	Сукупність регуляторів, за допомоги яких реалізуються складові загальнодержавної і ринкової політики	Регулятори
Н. Зіновчук [38, с. 211]	Підсистема, в якій відбувається трансформація первісних економічних процесів, спричинених певними економічними відносинами, у необхідні (або бажані) економічні явища	Сукупність елементів
Ю. Лисенко та П. Єгоров [60, с.86]	Система формування цілей і стимулів, що дозволяють перетворити у процесі трудової діяльності рух (динаміку) матеріальних і духовних потреб членів суспільства на рух засобів виробництва і його кінцевих результатів, спрямованих на задоволення платоспроможного попиту споживачів	Система цілей і стимулів
<i>Тлумачення поняття „механізм управління”</i>		
Р. Ларіна, А. Владзимирський, О. Балуєва [56, с. 27]	Сукупність таких елементів, як цілі управління; критерії управління; методи дії на чинники управління; ресурси управління (матеріальні і фінансові ресурси, соціальний і організаційний потенціали)	Критерії, методи, чинники управління

Продовження Додатку К

Таблиця 2.15

Показники ділової активності ДП «Довжанське ЛМГ»

за період 2021-2023 рр.*

№ п/п	Показники	Формула для розрахунку	2021	2022	2023	Відхилення	
						Абс. +/-	Відн. %
1.	Фондовіддача, грн	Чистий дохід від реалізації / Вартість ОЗ	12,79	16,29	16,02	3,23	25,25
2.	Коефіцієнт оборотності обігових коштів (оборот)	Чистий дохід від реалізації / Оборотні кошти	9,07	14,9	12,84	3,77	41,55
3.	Період одного обороту обігових коштів (днів)	360 / Коефіцієнт оборот. обігових коштів	40	24	28	-12	-30
4.	Коефіцієнт оборотності запасів (оборот)	Собівартість / Середні запаси	18,5	25,6	18,72	0,22	1,18
5.	Період одного обороту запасів (днів)	360 / Коеф. обор. запасів	19	14	19	0	0
6.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (оборот)	Чистий дохід від реалізації / Середня дебіторська заборгованість	53,9	68,32	58,73	4,83	8,96
7.	Період погашення дебіторської заб. (днів)	360/Коеф. обор. деб. заб.	7	5	6	-1	-14,29
8.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість/Середня кредиторська заборгованість	9,21	9,05	9,01	-0.2	-2,17-
9.	Період обороту кредиторської заборгованості (днів)	360/Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	39	40	40	1	2,56
10.	Тривалість операційного циклу, (днів)	р.5+р.7	46	45	46	0	0

*Розраховано на основі джерела: [42].

Додаток Л
Приклад оформлення рисунків

Рис. 3.1. Алгоритм побудови процесу забезпечення перспектив стратегічного розвитку лісомисливського господарства ДП „Довжанське ЛМГ”**

*Сформовано на основі джерела і доповнено автором: [37].

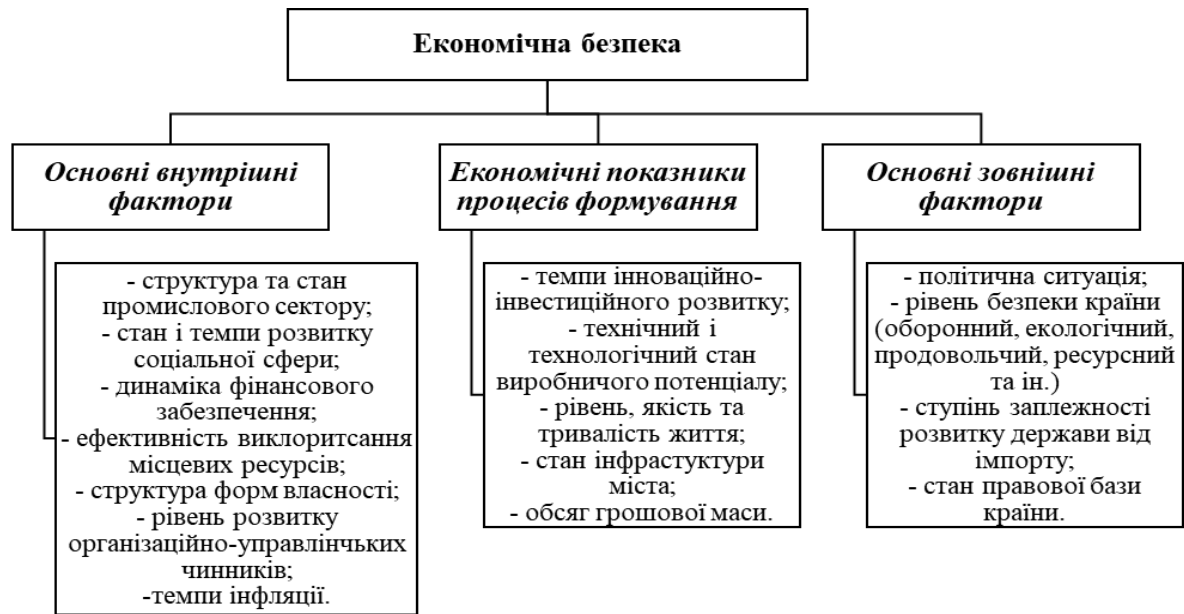

Рис.1.2. Загальні фактори економічної безпеки*

*Сформовано автором на основі джерела: [4]

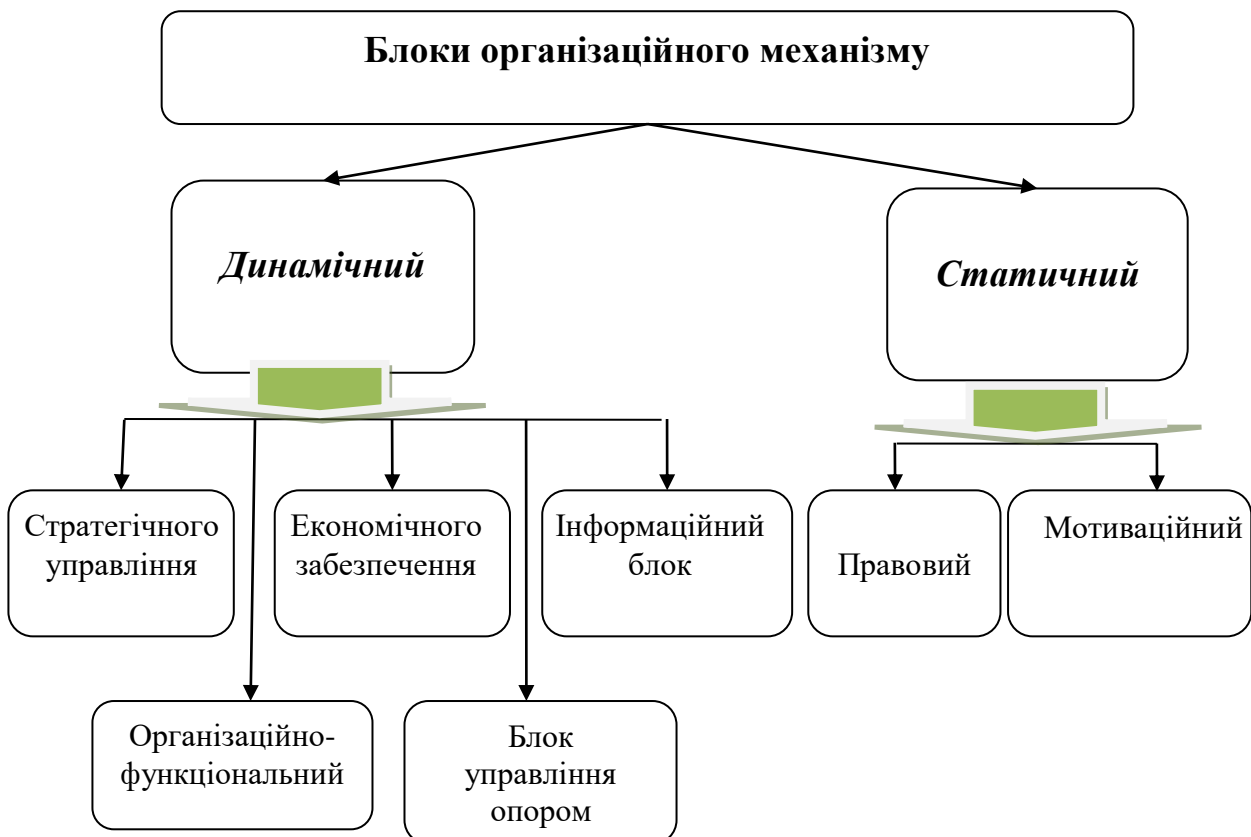

Рис. 1.2. Блоки організаційного механізму лісопромислового підприємства*.

*Сформовано за джерелом: [10, с. 28].

Додаток М

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Цитування. Загальні положення:

Обов'язкове цитування, якщо:

- у своїй публікації ви часто згадуєте чийсь працю;
- ви безпосередньо цитуєте чийсь працю;
- ви перефразуєте когось.

- ♣ Цитування оформлюється за допомогою внутрішньотекстового посилання.
- ♣ Посилання подається у тексті в круглих дужках всередині цитованого фрагмента або відразу після цитованого фрагмента.
- ♣ Внутрішньотекстове посилання складає: прізвище автора або авторів (в порядку їх переліку у фактичній публікації), далі через кому сторінковий інтервал джерела, де було запозичено цитату.
- ♣ Сторінковий інтервал слід скорочувати — (с. 226–8).
- ♣ При згадуванні прізвища автора джерела у тексті, у дужках позначається сторінковий інтервал — (17).
- ♣ Якщо прізвище автора не згадується у тексті, у дужках позначають і прізвище автора, і сторінковий інтервал — (Сміт 25).
- ♣ Якщо джерело має двох авторів, то обидва прізвища перелічуються — (Сміт і Джонс 4).
- ♣ Якщо джерело має більше трьох авторів, то позначається прізвище першого та додається словосполучення «та ін.» — (Jones et al. 53).
- ♣ Якщо в одному місці праці цитується декілька джерел, — наприклад, два, — то у дужках, через крапку з комою, позначаються прізвища авторів всіх джерел — (Сміт 81; Джонс 153).
- ♣ Якщо цитується кілька джерел одного автора, то у дужках через кому після прізвища позначається заголовок джерела для розрізнення: у лапках прямим шрифтом позначається стаття, курсивом позначається книга — (Сміт, «Спогади про материнство» 75) (Сміт, Надії, що збулися 10).
- ♣ Якщо автори мають однакові прізвища, то у посиланнях до прізвища додають ініціали для розрізнення — (Г. Браун 26), (М. Браун 76).
- ♣ Якщо автором є організація, то використовують назву організації як автора. Терміни допускається скорочувати. Наприклад, Міністерство стане М-во. Якщо у складі корпоративного автора є декілька адміністративних одиниць, при цитуванні вказують всі назви через кому, скорочуючи їх (Верховна Рада України, Міністерство освіти і науки, Міністерство культури 205).
- ♣ При цитуванні передмови або введення після цитованого тексту у дужках слід позначити після прізвища автора, що слова запозичені з передмови або введення — (Посохов, Передмова до довідкового видання «Вчений і бібліографія» 3).
- ♣ При відсутності автора у джерела або якщо автор анонім, використовують назву джерела.
- ♣ Якщо в джерелі використовуються абзаци або розділи замість сторінок, у посиланнях також слід позначити абзаци або розділи та т.ін. - (абз., розд., гл.)
- ♣ При цитуванні чи з посиланням на джерело, яке цитується в другому, вторинному посиланні, слід вказати джерело з довідковими даними вторинного посилання: наприклад, Сміт (цитується у Джонс, 2010). У списку літератури позначається вторинне джерело, з якого була запозичена інформація про первинне джерело. Майте на увазі, що гарною академічною практикою є пошук і використання оригінального джерела, але це не завжди можливо.

Приклади оформлення цитат: Цитата всередині рядка — фрагмент тексту до 4 рядків, береться в лапки, сторінковий інтервал позначається у круглих дужках.

Парафраз — переказ тексту автора своїми словами, не береться в лапки:

У редакційно-видавничому процесі існує кілька етапів редагування (Тимошик 7). або Тимошик (7) пропонує поділити редагування на кілька етапів у редакційно-видавничому процесі.

Блокова цитата — фрагмент тексту більше 4 рядків, не береться в лапки та подається після двокрапок з абзацним відступом для всієї цитати з обох боків. Посилання подається в дужках після кінцевої крапки.

Загальні вимоги та приклади укладання бібліографічного опису (БО) джерела:

- ♣ БО містять інформацію необхідну і достатню для ідентифікації та розшуку джерела.
- ♣ Після прізвища автора через кому вказують повне перше ім'я автора, якщо воно відомо, та решту ініціалів або всі ініціали.
- ♣ Наводяться прізвища двох авторів, якщо джерело має двох авторів. Прізвище та перше ім'я або ініціали другого автора інверсуються. Прізвища авторів поєднуються сполучником «і».
- ♣ Наводиться прізвище тільки першого автора, а решта авторів позначається «та ін.» через кому, якщо джерело має від трьох та більше авторів.
- ♣ З великої літери наводяться назва книги, статті та слова, які зазвичай починаються з великої літери.
- ♣ Назви книг подають курсивом, назви статей або частин документів прямим шрифтом у дужках.
- ♣ Назви журналів, книг, з яких запозичені статті та частини книг, подаються курсивом. Назви інституціональних баз даних подаються курсивом.
- ♣ Відомості про видання подаються після назви книги — 2 вид.
- ♣ Надаються назви видавництв без місця розташування видавництва та через кому рік видання.
- ♣ Загальна кількість сторінок у БО не подається.
- ♣ Сторінковий інтервал подається для періодичних видань, збірників, тощо.
- ♣ Для електронних та онлайн-документів наводиться DOI, якщо він вказаний, або URL (електронна адрес).

Схема бібліографічного опису джерела:

Якщо публікація має:	Перелік авторів у списку посилань
один автор	Прізвище, Ім'я. Назва книги. Відомості про видання. Видавництво, рік видання.
два автора	Прізвище, Ім'я та Ім'я Прізвище. «Назва статті або частини документа.» Назва журналу або документа, том, номер, сторінковий інтервал статті або частини. Назва бази даних, URL.
від трьох та більше авторів	Прізвище, Ім'я, та ін. Назва книги. Відомості про видання. Видавництво, рік видання.
автор-анонім або невідомий	Назва книги. Видавництво, рік видання.
організація як автор	Назва організації або кількох організацій. Назва книги. Видавництво, рік видання.

Цифровий об'єкт ідентифікації (DOI) та URL-адреса у бібліографічному описанні:

- ♣ Ідентифікатор цифрового об'єкта (DOI) є унікальним кодом, і має бути відображеним у посиланні, якщо він доступний.
- ♣ Цей літеро-цифровий код, як правило, знаходиться на першій сторінці поряд з іншими елементами, що надані в електронних та друкованих ресурсах.
- ♣ Якщо ідентифікатор DOI відсутній, слід надати інформацію про URL адресу.
- ♣ В описанні друкованих ресурсів також має відображатися ідентифікатор DOI.

Приклади оформлення бібліографічних описів для списку літератури:

Тип статті	Приклади описання у списку літератури
1	2
Книга з одним автором (друк)	Тимошик, Микола. Видавнича справа та редагування. Ін Юре, 2004. Кульчицька, Анна Орнамент трипільської культури і українська вишивка ХХ ст. 2-ге вид., Вид-во Львів. наук. бібліотеки ім. В. Стефаника, 1995.
Книга з двома авторами (друк)	Ильф, Илья, и Евгений Петров. 12 стульев. Прогресс, ЛТД, 1993. Тихомиров, Николай, и Александр Шелехов. Математика. Юрайт, 2000.
Книга з трьома та більше авторами (друк)	Бондаренко, Михайло, та ін. Збірник тестових завдань з дискретної математики. ХТУРЕ, 2000. Booth, Wayne C., et al. The Craft of Research. 3rd ed., UP of Chicago, 2008.
Книга під редакцією (друк)	Фіголь, Наталя, редактор. Українська мова. НТУУ «КПІ», 2009. Bell-Scott, Patricia, et al., editors. Double Stitch. Beacon, 1991.
Книга з автором-організацією або організаціями (друк)	Інститут світової економіки та міжнародних відносин. Держава в економіці Японії. Наука, 2012. Great Britain, Ministry of Agriculture, Fisheries, and Food. Our Countryside, the Future: A Fair Deal for Rural England. Her Majesty's Stationary Office, 2000.
Книга з автором-організацією або організаціями під редакцією (друк)	Australian Theatre Workshop. The Best of the One Act Plays. Edited by Mathew Clausen, Pearson, 2011.
Книга без автора або автор анонім (друк)	Українська мова. Освіта, 2012. The Irresistible Fairy Tale the Cultural and Social History of a Genre. Princeton UP, 2012.
Окремий том багатотомного видання (друк)	Енциклопедія Сучасної України. У 30 т. Т.15. Координаційне бюро Енциклопедії Сучасної України НАН України, 2014.
Частина книги (друк) Підзаголовок подається після двокрапок	Tribble, Evelyn B. «Authority, Control, Community.» Margins and Marginality: The Printed Page in Early Modern England. UP of Virginia, 1993, pp. 11–56. Балашова, Єва. «Стратегічні дослідження.» Пріоритети інвестиційного забезпечення, за редакцією А. Сухорукова, Наукова думка, 2004. сс. 5–9.
Есе, короткі оповідання, статті зі збірника під редакцією (друк)	Обченко, О. М. «Світ архітектури малого Слобожанського міста (за матеріалами міста Зміїв Харківської області).» Слобожанське культурне надбання: Збірка статей учених з пам'яткоохоронної роботи, вип. 2, за редакцією І. Ю. Саратова, Курсор, 2009, сс. 125–137.
Книга під редакцією у серії (друк) Для частини серіального видання наприкінці БО можна вказати назву серії та номер книги у серії прямим шрифтом без лапок	Markantonatos, Andreas and Bernhard Zimmermann, editors. Crisis on Stage: Tragedy and Comedy in Late Fifth-Century Athens. De Gruyter, 2012. Trends in Classics 13.

1	2
Електронна книга	Levy, Emanuel. <i>Cinema of Outsiders: The Rise of American Independent Film</i> . Kindle ed., New York UP, 1999. Перекладена книга (друк) Metz, Christian. <i>Language and Cinema</i> . Translated by Donna Jean Umiker-Sebeok, Mouton, 1974. Рид, Томас Майн. <i>Белая перчатка</i> . Перевод Марии Богословской, Пермское книжное издательство, 1992. Revear, Richard, and Larissa Volokhonsky, translators. <i>Crime and Punishment</i> . By Feodor Dostoevsky, Vintage eBooks, 1993.
Введення, передмова, післямова до книги (друк) Введення, передмову, післямову позначають його терміном. При наявності назви у введєнні, передмові, післямові перед терміном позначають назву у лапках. Якщо автором введення, передмови, післямови є редактор, то вдруге позначають тільки його прізвище	Посохов, С. І. «Історичний факультет: віхи історії.» Передмова. <i>Історики Харківського університету: біобібліографічний словник</i> , за редакцією Посохова, ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013, сс.8–12. Flora, Reis. Foreword. <i>A Discography of Hindustani and Karnatic Music</i> , by Michael S. Kinnear, Greenwood Press, 1985, pp. ix–x.
Книга (Internet)	Railton, Diane and Paul Watson. <i>Music Video and the Politics of Representation</i> . Edinburgh UP, 2011. IG Publishing eBook Library, portal.igpublish.com.ezproxy.lib.monash.edu.au/iglibrary/search/EUPB0000286.html?2.
Стаття з журналу (друк)	Денисюк В. В. «Фразотвірна концепція О. О. Потебні і проблеми фразотворення.» <i>Мовознавство</i> , № 6, Листопад-Грудень 2015, сс. 39–45. Belton, John. «Painting by numbers: The Digital Intermediate.» <i>Film Quarterly</i> , vol. 61, no.3, Spring 2008, pp. 58–65.
Стаття з багатотомного періодичного видання (друк)	Brynza, M. S. «QTc interval duration class and drug therapy of patience in a first year after pacemaker implantation.» <i>Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна</i> , Серія: Медицина, вип. 32, 2016, сс. 5–11.
Стаття з журналу з інституціональної бази даних (Internet) Використовуйте DOI за його наявності замість електронної адреси	Kuehn, Julia. «Realism’s Connections: George Eliot’s and Fanny Lewald’s Poetics.» <i>George Eliot — George Henry Lewes Studies</i> , vol. 68, no. 2, 2016, pp. 91–115. JSTOR, doi:10.5325/georelioghstud.68.2.0091. Бабічева, Олена. «Сучасне обслуговування користувачів у бібліотеці вищого навчального закладу.» <i>Бібліотечний вісник</i> , № 3, 2013, сс. 13–15.
Статті з енциклопедії, словника (друк) В БО для довідкових видань, що мають DOI, немає необхідності позначати видавника. Для широко відомих та таких, що широко використовуються, детальні відомості про публікацію не вказують	Klein, Peter. «Epistemology.» <i>Routledge Encyclopedia of Philosophy</i> , 1998, doi:10.4324/9780415249126-P059-1. Ковалів, Ю. І. «Магічний реалізм.» <i>Літературознавча енциклопедія</i> , т. 2, М (Маадай-Кара) – Я (я-форма), 2007, с. 5. «Epilogue.» <i>Australian Concise Oxford Dictionary</i> . 4th ed., 2008.

1	2
Стаття з газети (друк) Необхідно скорочувати назви місяців до 3 перших літер. Виключенням є вересень, назву якого скорочують до чотирьох літер. Для маловідомої або місцевої газети необхідно назву міста подати у квадратних дужках після назви газети	Косенкова, Вікторія. «Молодежный совет: работа кипит.» Харьковские известия, 2 Марта 2019, с. 4. Smith, John. «Steelers win Super Bowl XLIII.» Star-Ledger [Newark]. 2 Feb. 2009, pp. 4–6.
Стаття з газети (Internet)	Рубініна, Надія. «Безцінний досвід.» Харківський університет, № 17, 25 Груд. 2018, http://gazeta.univer.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2479&Itemid=2540 . MacDonald, Gayle. «Why She Slays us Fans and Academics Alike Argue that Buffy the Vampire Slayer has Depths of Symbolic Meaning Rarely Seen on Television.» Globe and Mail, 22 Jan. 2002, metro ed., R1. Factiva, global.factiva.com.ezproxy.lib.monash.edu.au/redirect/default.aspx?P=sa&NS=18&AID=9MON001700&an=glob000020020122dy1m0002m&cat=a&ep=ASI .
Інтерв'ю (друк та Internet)	Черкасова, Кристина. «Головне — багато і чесно працювати!» Інтерв'ю брала Карина Тарасевич. Харківський університет, № 15–16 13 Лис. 2018, с. 2. Gore, Al. «Episode 9: Al Gore.» Interview by Bernie Sanders. The Bernie Sanders Show, 24 July 2017, www.sanders.senate.gov/bernies-podcast .
Автореферат (друк) та дисертація (Internet)	Кобейсці, Хішам Хасан. Житловий інтер'єр у дизайнерській практиці Лівану: традиції та сучасність. 2018. Харківська державна академія дизайну і мистецтв, автореферат. Мічурін, Євген Олександрович. Обмеження майнових прав фізичних осіб (цивільно-правовий аспект). 2009. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Електронний архів Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/13161 .
Закон (друк)	Верховна Рада України. Про національну безпеку України. Верховна Рада України. № 2469-VIII. Лип. 2018.
Постанова, наказ, регламент (друк)	Конституційний Суд України. Постанова Конституційного Суду України про внесення змін до персонального складу колегій суддів Конституційного Суду України, затвердженого Постановою Конституційного Суду України «Про утворення колегій суддів Конституційного Суду України та затвердження їх персонального складу» від 29 Бер. 2018 року № 3-пс/2018. V0006710-18. 2018.
Web-site	«Literary Analysis: Using Elements of Literature.» Roanne State Community College, www.roanestate.edu/owl/elementslit.html . Accessed 28 Oct. 2016. «День відкритих дверей 2019 року.» Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, http://www.npu.edu.ua/ua/oholoshennia/196-zahalnounivesytetski/4781-den-vidkrytykh-dverei-2019-roku . Останній перегляд 1 Лют. 2019.
Сторінка вебсайту	«Україніка в датах.» Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, http://www.nbuv.gov.ua/ukrainica?field_month_value=3 . Останній перегляд 10 Січ. 2019. Howard, Cerise. «2012 Fribourg International Film Festival.» Australian Film Critics Association. Australian Film Critics Association, 11 Aug. 2012, www.afca.org.au/2012-fribourgint-ff.html .

Список літератури. Загальні вимоги:

- ♣ Список посилань слід починати з нової сторінки і дати йому назву «Список використаних джерел», яку розмістити посередині сторінки.
- ♣ Список розміщується за шириною сторінки, відокремлюється від назви вільним рядком.
- ♣ Список нумерований.
- ♣ Повні бібліографічні описи джерел у списку розміщують за алфавітом прізвищ авторів або назв.
- ♣ Міжрядковий інтервал — подвійний.
- ♣ Імена авторів мають бути наведені повністю, якщо вони відомі.
- ♣ Якщо джерело не має автора, його розміщують у списку в алфавітному порядку за назвою, ігноруючи літери та слова, що позначають артиклі. Наприклад, A, The.
- ♣ Якщо не має можливості підтвердити авторство джерела, дату публікації або її авторитетність, розгляньте варіант використання більш авторитетного джерела.
- ♣ Для статей з інституційних баз даних обов'язково вказують назви баз даних.
- ♣ Якщо джерело не має або не ідентифікує DOI, використовуйте електронну адресу — URL, яку можна побачити в браузері.
- ♣ При наявності на титульній сторінці двох видавців, вкажіть ім'я обох через навскісну риску. Наприклад, Фоліо/Золоті сторінки.
- ♣ Усі бібліографічні описи в одному списку. Джерела не поділяються за типами.
- ♣ Усі джерела зі списку літератури мають бути наведені в тексті.
- ♣ Усі джерела, на які є посилання в тексті, також мають бути включені до списку літератури (виключення — неопубліковані матеріали).
- ♣ Перевірте правильність відображення основних деталей фактичного джерела — ви підтверджуєте, що ви прочитали джерело, коли ви його наводите.
- ♣ Притримуйтесь обраного стилю посилань впродовж усієї публікації.

Приклад:

Цитовані праці:

Australian Theatre Workshop. *The Best of the One Act Plays*. Edited by Mathew Clausen, Pearson, 2011.

Booth, Wayne C., et al. *The Craft of Research*. 3rd ed., UP of Chicago, 2008.

Metz, Christian. *Language and Cinema*. Translated by Donna Jean Umiker-Sebeok, Mouton, 1974.

Railton, Diane and Paul Watson. *Music Video and the Politics of Representation*. Edinburgh UP, 2011.

IG Publishing eBook Library, portal.igpublish.com.ezproxy.lib.monash.edu.au/iglibrary/search/EUPB0000286.html?2.

Tribble, Evelyn B. «Authority, Control, Community.» *Margins and Marginality: The Printed Page in Early Modern England*, UP of Virginia, 1993, pp. 11–56.

«День відкритих дверей 2019 року.» Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, <http://www.npu.edu.ua/ua/oholoshennia/196-zahalnounivesytetski/4781-denvidkrytykh-dverei-2019-roku>. Останній перегляд 1 Лют. 2019.

Кульчицька, Анна Орнамент трипільської культури і українська вишивка ХХ ст. 2-ге вид., Вид-во Львів. наук. бібліотеки ім. В. Стефаника, 1995.

А також: <https://www.youtube.com/watch?v=Nv9o2EiYzUo>